

Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket

PAMIN VALTUUSTON KEVÄTKOKOUS

17.-18.5.2017

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Sisällysluettelo

Pöytäkirja	2
Osallistujaluettelo	48
Esityslista	51
Puheenjohtaja Ann Selinin puhe.....	52
Valtuuston päätöslausuma	57

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aika: 17.5.2017 klo 11.32 – 16.35
18.5.2017 klo 9.25 – 13.25

Paikka: Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Läsnä:

Sirpa Laakso valtuuston puheenjohtaja
Sauli Isokoski valtuuston 2. varapuheenjohtaja

46 valtuuston varsinaista jäsentä
4 henkilökohtaista varajäsentä
6 yleisvarajäsentä
2 tilintarkastajaa
16 hallituksen jäsentä
5 kassan hallituksen jäsentä
PAMin henkilökuntaa
Jyrki Konola sihteeri
Anu Valve sihteeri

1. Kokouksen avaus

Valtuuston puheenjohtaja Sirpa Laakson avasi valtuuston sääntömääräisen kevätkokouksen 17.5. klo 11.32.

Kokouksen avauspuheenvuorossa valtuuston puheenjohtaja Sirpa Laakso moitti pääministeri Sipilän hallituksen päätöksiä budjettiriihessä. Sipilän hallitus ei ole onnistunut työllisyyden parantamisessa eikä pienituloisten, eläkeläisten tai lapsiperheiden elinolojen kohentamisessa. Hallituksen suuri käsi on ainoastaan käynyt heidän taskuillaan ottamassa, ei antamassa, Laakso totesi.

Laakso mukaan maan hallitus on epäonnistunut työllisyyden parantamisessa ja unohtanut pienituloiset, eläkeläiset ja lapsiperheet. Laakso odottaa tulevalta työmarkkinakierrokselta ratkaisuja, joilla pienituloisten elinoloja onnistutaan kohentamaan.

Laakso nosti puheenvuorossaan esille Ruotsissa käytyjen työmarkkinaneuvottelujen tuloksia. Palkansaajien osalta ratkaisut palkankorotusten osalta ovat olleet hyviä. Laakso totesi, että myös Suomessa työelämä on muuttunut ja palvelualojen työntekijöiden elämäntilanne sen mukana. Me emme enää hyväksy nolaa palkankorotukseksi. Haluamme elättää itsemme ja perheemme työstämme saadulla palkalla. Toivon, että voimme saada aikaiseksi yhtä kannustavia tuloksia tes-kierroksella, kuten Ruotsissa, Laakso totesi.

Laakso toivotti voimia PAMin neuvottelijoille syksyn neuvottelukierrokselle.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin kokouksen avaushetkellä läsnä olleet henkilöt sekä valtuuston kokoonpanossa syyskokouksen jälkeen tapahtuneet muutokset. Osallistujalista on pöytäkirjan liitteenä.

Helsinki-Uusimaan vaalipiiristä valtuuston varsinainen jäsen Isto Yrjösen on pyytänyt eroa valtuuston jäsenyydestä 2.1.2017. Todettiin, että Yrjöselle on myönnetty ero valtuuston jäsenyydestä ja hänen paikalle valtuuston varsinaiseksi jäseneksi nousee Kati Salonen ja hänen 1. varajäseneksi Jari Koskinen ja 2. varajäseneksi Mari Laasio.

Lounais- Suomen vaalipiiristä valtuuston varsinainen jäsen Aki Kivari on pyytänyt eroa valtuuston jäsenyydestä 18.1.2017 alkaen. Todettiin, että Kivarille on myönnetty ero valtuuston jäsenyydestä ja hänen paikalle valtuuston varsinaiseksi jäseneksi nousee Kirsi Lahtinen ja hänen 1. varajäseneksi Lasse Forss ja 2. varajäseneksi Tiina Saari.

Oulun vaalipiiristä valtuuston varsinainen jäsen Kimmo Alatalo on pyytänyt eroa valtuuston jäsenyydestä 15.5.2017. Todettiin, että Alatalolle on myönnetty ero valtuuston jäsenyydestä ja hänen paikalle valtuuston varsinaiseksi jäseneksi nousee Pentti Kannainen. Kannaisen 1. varajäseneksi nousee Sanna Arffman ja 2. varajäseneksi Heli Karjalainen.

3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuuden ehdot.

Todettiin, että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

4. Kokousvirkaileijoiden valinta

4.1. Sihteerit (2)

Valittiin kokouksen sihteereiksi Jyrki Konola ja Anu Valve.

4.2. Ääntenlaskijat (5)

Valittiin viisi ääntenlaskijaa alueiden esitysten perusteella:

1. Soile Salminen (Häme-Pirkanmaa)
2. Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa)
3. Kati Saarinen (Lounais-Suomi)
4. Jonne Vatka (Keski-Suomi)
5. Matti Koski (Itä-Suomi)

Ääntenlaskijoiden puheenjohtajana toimi Matti Koski.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

4.3. Pöytäkirjantarkastajat (2)

Valittiin kaksi pöytäkirjantarkastajaa alueiden esitysten perusteella:

Niina Ruutinen (Helsinki-Uusimaa)
Jari Paksuniemi (Lappi)

4.4. Päätöslausumavaliokunnan jäsenet (7)

Valittiin päätöslausumavaliokunnan jäsenet alueiden esitysten perusteella:

1. Rauno Hekkala (Oulu)
2. Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa)
3. Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa)
4. Sari Pihlajaniemi (Lounais-Suomi)
5. Päivi Pulli (Pohjanmaa)
6. Tomi Sairomaa (Kaakkois-Suomi)
7. Ulla Leskinen (Itä-Suomi)

Hallitus valitsi kokouksessaan edustajakseen päätöslausumavaliokuntaan Petri Järvisen. Sihteerinä toimi yhteiskuntasuhteiden vastaava Elena Gorschkow-Salonranta.

4.5. Menettelytapavaliokunta

Valittiin menettelytapavaliokunta, jonka muodostivat liiton johtoryhmä, valtuuston puheenjohtajisto Sirpa Laakso ja Sauli Isokoski sekä kokouksen sihteerinä Anu Valve.

5. Kokoussääntöjen hyväksyminen

Hyväksyttiin kokoukselle kokoussäännöt.

6. Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokoukselle laadittu esityslista, joka on pöytäkirjan liitteenä.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa) esitti kannatettuna muutosesityksenä, että esityslistalle lisätään kohta Julkilausuma.

Toiminnanjohtaja **Jyrki Konola** totesi menettelytapavaliokunnan puolesta, että sääntöjen mukaan valtuustossa käsiteltävistä asioista on mentävä 21 päivää ennen kokousta kirjallinen kutsu valtuuston jäsenille ja tieto ammattiosastoille. Kutsussa on kerrottava, mitä asioita kokouksessa käsitellään. Kun valtuusto hyväksyy esityslistan, niin se siis kuittaa vastaako esityslista liiton sääntöjä ja kutsussa mainittuja asioita.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Tässä kohtaa emme lähtökohtaisesti enää muuta esityslistaa, Konola totesi. Esityslistan muutos olisi mahdollinen vain siinä tapauksessa, ettei esityslista vastaisi sääntöjä tai kutsussa mainittuja käsiteltäviä asioita. Niin ei kuitenkaan ole, vaan esityslista on sääntöjen mukainen ja vastaa kutsussa käsiteltäviksi mainittuja asioita.

Konola totesi, että julkilausumavaliokunta kuulee varmasti herkällä korvalla keskustelussa mahdollisesti esitettävät terveiset maan hallitukselle. Ja mikäli liiton hallitus pitää eräänlaisen karvalakkilähetystön lähettämistä tarpeellisena, niin se varmasti tekee tarvittavat päätökset.

Menettelytapavaliokunta ehdotti, että valtuusto hyväksyy esityslistan alkuperäisessä muodossa.

Todettiin, ettei esityslistaa muuteta.

7. Puheenjohtajan ajankohtaiskatsaus ja yleiskeskustelu

Puheenjohtaja Ann Selin vaatii ajankohtaiskatsauksessaan palkansaajien aseman kohentamista ja oikeudenmukaisuuden toteutumista työelämässä. Sen edellytyksenä on luottamuksen palauttaminen työmarkkinoille. Luottamusta tarvitaan Selinin mielestä myös Suomen talous- ja työllisyysongelmien ratkaisussa. Suomen nykyinen ja tulevaakin hallitus tarvitsevat työmarkkinaosapuolten apua haasteiden selättämisessä. Selinin mielestä on hyvä pohtia, miten tehdyt valinnat vaikuttavat eikä vain tyytyä ideologisiin ratkaisuihin.

Hallituksen tavoitteet työllisyyden nostamisesta ovat jäämässä toteutumatta. Työllisyysasteen nostamiseksi on pyrittävä etsimään keinoja, joilla saadaan lisää työpaikkoja ja korjataan rakenteita. Normien purku ja lisävelvoitteiden asettaminen eivät siinä auta, Selin totesi.

Selin korosti, että työntekijöiden elämään kokonaisvaltaisesti vaikuttaviin asioihin tarvitaan edelleen kolmikantaista valmistelua, jos suomalaista yhteiskuntaa halutaan rakentaa aidosti yhdessä. Monen kokemus on se, että hallituksen tekemät ratkaisut eivät ole reiluja ja ne sotivat yleisiä oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden käsityksiä vastaan. Tämän lisäksi Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ulostulot eivät edistä myönteisen ilmapiirin syntymistä tulevilla työehtosopimusneuvotteluissa, Selin arvioi.

Selin huomautti, että työmarkkinoilla on tehty monta erittäin maltillista ratkaisua. Nyt, kun näkyy nousua, olisi oikeudenmukaista, että myös palkansaajat saavat kasvusta osansa. Siksi tulevat tes-neuvottelut on käytävä rakentavasti ja niin, että jokainen osapuoli punnitsee eri asioiden vaikuttavuutta kokonaisuuteen – ja siihen luottamukseen, Selin totesi.

Ann Selinin puhe on kokonaisuudessaan on pöytäkirjan liitteenä.

Ajankohtaiskatsauksen päätteeksi käytiin yleiskeskustelu.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Anne Nyman (Häme-Pirkanmaa):

Nyman totesi, että lisien osuus pamilaiten palkoissa on todella merkittävä. Nyman vaati, ettei sunnuntaikorvauksiin kosketa ja kysyi olemmeko valmiita barrikaadeille? Mä oon, Nyman totesi.

Niina Ruutinen (Helsinki-Uusimaa):

Ruutinen spekuloi syksyn neuvottelukierrosta. Emme suostu tes-ehtojen heikennyksiin ja palkkojen alennuksiin. Kiky-heikennykset on ehdottomasti neuvoteltava pois työehtosopimuksistamme, nyt tarvitsemme euroja, Ruutinen vaati.

Ruutinen kannusti valtuuston jäseniä kartoittamaan työpaikkojensa työtaisteluvaihtoehtoja. Tarvitsemme jokaista liittomme jäsentä saavuttaaksemme tavoitteemme, Ruutinen totesi. Lisäksi hän vaati, että neuvottelukierros ja mahdolliset työtaistelutoimet on avattava kansankielelle ja tehtävä tiedoksi ihan jokaiselle PAMin jäsenelle. Nyt on aika toimia, Ruutinen kajautti.

Mira-Veera Auer (Helsinki-Uusimaa):

Auer kertoi seuranneensa mielenkiinnolla PAMin toiminnan kehittymistä liittokokouskaudella samalla kun työnantajapuoli on luonut kaaoksen työmarkkinakentälle tavoitteena heikentää työntekijöiden asemaa. Auer muistutti solidaarisuudesta ja huomioi, että muistaisimme edunvalvonnassa ja taistelussamme myös työpaikat, joissa ei ole luottamushenkilöitä. Meidän pitää rakentaa hyvinvoiva yhteiskunta ja luoda uusi järjestelmä, jossa perinnöllinen hyväosaisuus ei ole se, jolla voi Suomessa pärjätä, Auer muistutti.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa):

Lehto esitti huolensa marava-alan heikkoon ansiotasoon ja sen myötä alan vetovoimattomuuteen. Lehto vaati euroja tiskiinkin, reiluja palkankorotuksia euroina ja prosentteina. Hän totesi, että marava-ala on saanut ”oikean palkankorotuksen” lähes 20 vuotta sitten. Hän vaati, että tulevaisuudessa neuvotteluissa marava-alan korotus on oltava vähintään 15 % ja merkittävä osa korotuksista on kohdennettava lisiin. Nöyristelyn aika on ohi, Lehto jyräytti.

Katja Maunula-Sairanen (Helsinki-Uusimaa):

Maunula-Sairanen kertoi, että hiusalalle on saatu neuvottelutulos tällä viikolla. Hän totesi, että PAMin hallitus ei saa hyväksyä neuvottelutulosta, mikäli sopimuslatoimikunta aikoo esittää neuvottelutuloksen hylkäämistä.

Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa):

Kuuvalo puhui luottamushenkilöiden kiusaamisesta, joka on päässyt valloilleen nyt kun syksyn neuvottelut lähestyvät. Ay-liikkeen edustajat halutaan hiljaiseksi. Kuka tukee ja auttaa luottamusmiestä, joka hoitaa työnsä tasa-arvoisemman työelämän edesauttamiseksi, kysyi Kuuvalo.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa):

Lehto esitti kannatettuna muutosesityksenä: TES- kirjauksen muutos/ Työsopimus on tehtävä aina kirjallisena.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

”Työsopimus voidaan tehdä myös suullisesti.” Poistetaan tämä mahdollisuus. Tulevalla neuvottelukierroksella kaikkiin PAMin TESeihin on saatava kirjaus kirjallisesta työsopimuksesta. Yhtään työehtosopimusta EI allekirjoiteta, ennen kuin kirjaus on jokaisessa PAMin TESsissä.

Työsopimus ja koeaika 3 § / 1, 2, 4 luku Marava TES

1 luku / Poistetaan teksti:

”Työehtosopimusosapuolet suosittelvat liitteenä olevan mallin mukaista kirjallista työsopimusta”.

Uusi kirjaus:

Työsopimus on tehtävä aina kirjallisesti liitteessä olevan mallin mukaisesti (tessin liite).

2 luku / Poistetaan teksti: Toinen luku kokonaan.

”Mikäli työsopimus on tehty suullisesti, työnantaja on velvollinen antamaan työntekijälle kirjallisen selvityksen työnteon keskeisistä ehdoista työsopimuslain 2 luvun 4§ mukaisesti”.

Selvitys keskeisistä ehdoista voi olla ”ihan mitä tahansa”, vaikka pelkkä viittaus lainsäädäntöön, ilman mitään tarkennuksia.

4 luku

”Koeaika alkaa työnteon aloittamisesta”.

Uusi kirjaus:

Koeaika alkaa aina ensimmäisenä päivänä työnteon aloittamisesta.

Työn aloittamiseksi luetaan (palkaton, palkallinen harjoittelu... / lisää luettelo)

Toiminnanjohtaja **Jyrki Konola** muistutti että, yleiskeskustelussa ei tehdä päätöksiä, joten edellinen muutosesitys merkitään tiedoksi ja Lehdon terveiset menevät PAMin edunvalvontaosastolle jatkotoimiin.

Päivikki Saukko (Pohjanmaa):

Saukko puhui paikallisesta sopimisesta ja siitä miten työnantajat häikäilemättä käyttävät esimerkiksi uusia työntekijöitä hyväksi allekirjoittamalla yksipuolisia ”paikallisia sopimuksia” työsopimuksen allekirjoituksen yhteydessä. Voiko paikallista sopimista ylipäätään olla, jos perusasiatkin työpaikalla ovat rempallaan, Saukko ihmetteli.

Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa):

Kuuvalo antoi palautetta liiton aktiiveille, joiden tehtävä on ajaa jäsenten etuja. Hän on havainnut, että oma edun tavoittelu on tullut jopa PAMin aktiivien keskuuteen. Ay-liikkeen sisällä on omat kuppikunnat, joihin kuulumalla on helpompi saada itselleen parempi asema. Olemmeko aidosti jäsenten asioiden eteenpäin viejiä, pohti Kuuvalo.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Anne Nyman (Häme-Pirkanmaa):

Nyman toivoi analyysiä kilpailukyky sopimuksesta, toteutuiko kaikki luvatut asiat? Lisäksi Nymanin mukaan liiton pitkäaikaiset jäsenet toivovat liitolta omien etujen puolustamista ja palkankorotuksia.

Kim Stenberg (Lounais-Suomi):

Stenberg muistutti valtuuston jäseniä siitä, että olemme täällä edustamassa omien alueidemme pamilaisia jäseniä.

Stenberg harmitteli, että PAMin hallitus on hyväksynyt kilpailukyky sopimuksen kiinteistöpalvelualan sopimuslatoimikunnan päätöksen vastaisesti. Liitosta ei saa tulla kiky-automaatti eikä vastaavia ratkaisua saa jatkossa tehdä, Stenberg sanoi.

Lisäksi Stenberg toivoi raporttia valtuustolle PAMin organisaatiouudistuksen onnistumisesta ja tiedusteli kuinka neuvottelukierrokselle valmistaudutaan. Hän toivoi vielä, että tulevilla neuvottelukierroksella sopimuslatoimikuntien päätöksiä kunnioitettaisiin.

Niina Ruutinen (Helsinki-Uusimaa):

Ruutinen kiitteli hyvin hoidettua PAMin nuorten toimintaa, josta on ollut näkyvää ja se on modernisoitu ajan hengen mukaiseksi. Hän esitti myös kiitokset nuorisovaliokunnan työlle. Ruutinen esitti toiveen, että nuorten kesäpäivillä korostettaisiin tulevan tes-kierroksen tärkeyttä ja mietittäisiin kuinka saadaan nuoret mobilisoitua mahdollisia työtaistelutoimenpiteitä varten. Nuorissa on paljon potentiaalia, Ruutinen hehkutti.

Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa):

Kuuvalo puhui suvaitsevaisuudesta ja siitä mitä se on. Kuuvalo haluaa olla rakentamassa parempaa suomalaista, perinteitä kunnioittavaa pohjoismaalaista maata, jossa naisilla ja tytöillä on jatkossakin turvallista liikkua, tehdä työtä ja sivistää itseään.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa):

Lehto halusi tuoda valtuustolle tiedoksi huolen EWC – toiminnasta, joka on jäänyt hänen mielestä muiden töiden jalkoihin liitossa. Myös pohjoismaisen yhteistyön puuttuminen huolestuttaa. Kuka uudessa organisaatiossa vastaa EWC-toiminnasta, Lehto kysyi. Kansainvälistä verkostoitumista tarvitaan voidaksemme omassa työssämme toteuttaa edunvalvontaa riittävän tehokkaasti.

Ulla Leskinen (Itä-Suomi):

Leskinen toivoi, että valtuusto päätöslausumassaan tuomitsee kaikenlaisen vihapuheen ja että PAM pidättäytyy kaikesta vihapuheesta, alkaen työpaikkojen aktiiveista yltäen valtuutettuihin, hallituksen jäseniin ja liiton työntekijöihin.

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa):

Leskelä totesi, että maamme sopimusyhteiskunta on mureutumassa ja ay-liikkeen maine laskee. Työntekijät ovat joutuneet työnantajien kiristyksen

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

uhreiksi. PAM on ay-liikkeenä pelokas ajamaan jäsenen etuja ärhäkkäästi, Leskelä harmitteli. Samalla hän totesi, että kiky oli PAMin suurin floppi. Nyt meidän velvollisuutemme on panna kampoihin työnantajien ja maamme hallituksen suunnitelmallisen työntekijöiden oikeuksien romuttamisen stoppaamiseksi, Leskelä kannusti. Hän painotti puheessaan kovin sanoin ”kenen etuja ajamme?”.

Virpi Torniainen (Kaakkois-Suomi):

Torniainen harmitteli viime syksynä hänen valtuuston kokouksessa pitämänsä puheen aiheuttamaa jälkipyykkiä ja kysyi oliko se reilua. Torniainen korosti, että oli kirjoittanut puheensa itse ja seisojien sanojensa takana. Lisäksi hän muistutti, että valtuuston jäsenten velvollisuus on tuoda epäkohtia esiin niin alakohtaisesti kuin alueellisestikin.

Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa):

Peltovirta puhui palkattomista työntekijöistä, esimerkiksi työssä oppijoista, joiden määrä on viime vuosina kasvanut kun opetusmäärärahoja on vähennetty. Peltovirran mukaan palkaton työ vähentää tuottavuutta ja vääristää kilpailua.

Jyrki Laaksonen (Lounais-Suomi):

Laaksonen kertoi puheessaan ravintola-alan raadollisuudesta ja epävarmuudesta. Julkisuuskuva alasta on vääristynyt ja Laaksonen kiitteli, että hyvässä pamilaisessa porukassa jaksamme kunnialla tehdä työtämme.

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa):

Leskelä pohti millainen on suomalaisen työntekijän tulevaisuus kun mm. halpatyövoima on tullut osaksi pysyviä työmarkkinoita. Leskelän mukaan ay-liike ei ole huomioinut asiaa riittävästi.

Harry Vainio (Helsinki-Uusimaa):

Vainio toivoi, että päätöslausumavaliokunta antaa mandaatin sopimuslatoimikunnille tulevalla neuvottelukierroksella. Hän muistutti, että kenttä odottaa paljon liittokierrokselta ja työhön tarvitaan luottamusta.

Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa):

Kuuvalo vaati PAMin hallitusta ja valtuustoa puuttumaan julkisesti aikuiskoulutusleikkauksiin ja panemaan painetta maamme hallituksen päättäjiin. Kuuvalo ehdotti, että valtuuston sisällä perustetaan työryhmä, joka alkaa systemaattisesti ay-liikkeenä vaatia maamme hallitusta lisäämään aikuiskoulutusmäärärahoja ja koulutuspaikkoja yli 40-vuotiaille ihmisille.

Piia Kyrö (Kaakkois-Suomi):

Kyrö kertoi tarinan paikallisesta sopimisesta ja toivoi, että liitto jatkossa panostaa luottamusmiesten paikallisen sopimisen koulutukseen, opastukseen, tukemiseen ja tiedottamiseen.

Ulla Leskinen (Itä-Suomi):

Leskinen puhui koulutusreformista. Koulutuksen painopistettä siirretään ammattikoulusta työpaikoille aiheuttaen paljon haasteita. Pehdyttäjät ja

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

työnohjaajia tullaan tarvitsemaan runsaasti työpaikoille, Leskinen totesi. Meillä on oltava linjaukset, kuinka ammattia opiskelijat saavat parhaan mahdollisen hyödyn työpaikalla tapahtuvasta opiskelujaksosta niin etteivät työsuhteessa olevat menetä työtuntejaan, Leskinen sanoi. Hän muistutti vielä, että opiskelijoiden perehdytyksestä tulisi maksaa asianmukainen korvaus.

Sirpa Viitanen (Lounais-Suomi):

Viitanen harmitteli marava-alanpalkkojen jäämistä luvattoman paljon jälkeen verrattuna kaupan alan palkkoihin. Hän mukaan PAMissa on oltava solidaarisuutta, eikä PAMin eri aloilla voi olla näin suuria palkkaeroja. Viitanen esitti myös huolensa PAMin Porin toimiston resurssipulaan.

Raino Hekkala (Oulu):

Hekkala kehotti kaikkia pamilaisia lähtemään maakuntavaaleihin ehdolle.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa):

Lehto kysyi, missä on palvelualojen työntekijöiden arvostus? Maan hallituksen toimet ajavat meidät köyhyyden rajamaille. Suomesta on tullut pahoinvointiyhteiskunta, jossa vain ahneet pärjäävät. Hallitus häpeä, meitä ette heitteille jätä, Lehto sanoi.

Lehto otti kantaa myös marava-alan työntekijöiden puolesta: sunnuntaisiin ei kosketa!

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa):

Leskelä kiitti hyviä puheita suvaitsevaisuudesta ja vihapuheiden tuomitsemisesta, mutta oli sitä mieltä, että olisi parempi jättää mielipiteet tuomitsematta tai sanoa ketään rasistiksi.

Seuraavaksi kuultiin kommenttipuheenvuorot yleiskeskustelussa esiin tulleisiin asioihin.

Järjestöjohtaja **Niina Koivuniemi** kommentoi Viitanen huoleen Porin toimiston resurssipulasta, että Turun toimistossa auki oleva määräaikainen aluetoimitsijan tehtävä siirretään Porin toimiston resurssiksi.

Stenbergille Koivuniemi totesi organisaatiouudistuksesta ja sen onnistumisesta, että järjestäminen ei lähtenyt toivotulla tavalla käyntiin. Ratkaisupuolella sen sijaan tulokset ovat olleet mahtavia.

Edunvalvontajohtaja **Jaana Ylitalo** kommentoi Leskille, että ammatillisen koulutuksen reformi on liitossa seurannassa ja siihen pyritään vaikuttamaan kokoajan. Stenbergille Ylitalo kertoi, että syksyn tes-neuvotteluihin valmistautuminen on käynnissä lukuisin toimin. Mm. luottamushenkilöille on mennyt kysely tes-tavoitteista.

Ylitalo selvensi Lehdolle, että EWC-asioita liitossa hoitavat järjestötyön asiantuntija Mari Taivainen ja kansainvälisen vaikuttamisen asiantuntija Jozetta Nousjoki, assistenttina Nora Lehtimäki. Lisäksi toimialakohtaisesti on eri koordinaattoreita. Liiton työntekijät eivät osallistu EWC-toimintaan, sen

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

sijaan he toimivat pohjoismaisissa ja eurooppalaisissa kv-järjestöissä vaikuttajina.

Merkitään kuulluksi Ann Selinin ajankohtaiskatsaus sekä yleiskeskustelussa pidetyt puheenvuorot.

Kokous keskeytettiin kahvitauon ajaksi klo 14.20.

Klo 14.50 puheenjohtaja Sirpa Laakso kutsui Pohjois-Karjalan vaalipiiristä kansanedustaja **Riitta Myllerin** pitämään tervehdyspuheen valtuustolle.

Myller toivotti PAMin valtuuston tervetulleeksi Pohjois-Karjalan matkailun helmeen, upeisiin Kolin maisemiin. Hän kertoi Pohjois-Karjalan matkailuelinkeinosta ja työllisyystilanteesta. Lisäksi Myller kertoi ajankohtaiset asiat kotimaan politiikassa.

Merkittiin Myllerin tervehdyspuhe kuulluksi.

Kokousta jatkettiin klo 15.15, puheenjohtajana Sirpa Laakso.

8. Hallituksen uuden jäsenen valinta

Hallituksen jäsen Tiia Tuomela (kaupan ala/Oulu) on pyytänyt ja saanut eron PAMin hallituksesta 1.5.2017 alkaen. Syynä on ollut paikkakunnalta muutto. Tuomelan tilalle on valittava uusi jäsen hallitukseen, totesi kokouksen puheenjohtaja Sirpa Laakso.

Jari Paksuniemi (Lappi) esitti kannatettuna esityksenä PAMin hallitukseen Marjo Korhosta (kaupan ala/Oulu).

Päätettiin, että PAMin hallitukseen jäljellä olevaksi toimikaudeksi valitaan Marjo Korhonen. Onniteltiin Korhosta.

Puheenjohtaja totesi, että Veera Väisänen nousee valtuuston varsinaiseksi jäseneksi hallituksen jäseneksi valitun Marjo Korhosen tilalle.

Puheenjohtajaksi vaihtui Sauli Isokoski.

9. Valtuuston jäsenten ja osastojen aloitteista päättäminen

Todettiin valtuustolle saapuneet 27 aloitetta, joihin hallitus on laatinut lausunnot.

Aloite 1: Työehtosopimukseen pitäisi saada asiantuntija -työtehtävän vaativuutta vastaava palkka ja asiantuntijalisä

On todettavissa, että jo nyt kaupan kentässä suoritettavat työtehtävät ja toimenkuvat ammattinimikkeineen ovat myös muuttumassa sekä lisääntymässä. Kehitysvauhti tällä hetkellä ei ole nopeaa mutta kehitymässä

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

siihen suuntaan, että muutokset voivat toteutua erittäin nopealla syklillä. Osana toimenkuvien muuttumiseen lähitulevaisuudessa myös nykyisiä kaupanalan työtehtäviä tarkastellen, voi olla voimakkaasti vaikuttamassa myös digitalisaation ja robotisoinnin mahdollistamat soveltamiset kaupanalan työtehtävissä. Näiden edellä mainittujen tekijöiden todellista vaikutusta täytyy liitossamme arvioida.

Olisi ensiarvoisen tärkeää aloittaa keskustelut mahdollisimman aikaisin ja löytää sellaisia työehtosopimusta kehittäviä tavoitteita, jotka vastaavat tätä ja tulevaa aikaa.

Kaupan työtehtävät ja toimenkuvat ovat hiljaksen eriytymässä erikoisosaamiseen perustuvaan ja perustaidon myyjätyö -työtehtäviin. S-ryhmän tarjoaman

S-Pankki -palveluiden piirissä työskentelevät, ovat esimerkki tästä eriytymisestä. Suurien automarkettien kaupan yksiköiden tarjoamien palveluiden sisällä myytävissä tuotteissa varsinkin kt-puolella myytävän tuotteen/tuoteryhmän osalta myyjällä tulee olla tietynlainen erikoisosaaminen suhteessa toimenkuvaansa. Logistiikan automatisoinnin lisääntyminen lisää myös osaamistarpeita.

Ehdotus:

Tehtävänimike: Asiantuntija.

Työehtosopimukseen pitäisi saada asiantuntija -työtehtävän vaativuutta vastaava palkka ja asiantuntijalisä: Taulukkopalkka C1. + asiantuntijalisä väh. 10 % bruttopalkasta.

Perustelut:

Nykyisellään emme ole saaneet kovinkaan tuloksellisesti tulostumaan työntekijöillemme nykyisiä lisiä esim. kielilisiä ja työkohtaisuuksia, joita tarvitaan erikoistuotteita myydessä sekä logistiikassa. Emme ole saaneet myöskään siirrettyä työntekijöitä työehtosopimuksessa mainittuun Myyjä II. vaativuustasoon. 10 % asiantuntijalisä pitäisi sisällään kielilisen sekä lisän suuruudessa huomioitu työn vaatima asiantuntijuus.

PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry 001

PAM-Keskolaisten ammattiosasto ry 007

Yhteinen lausunto aloitteista 1 ja 2, aloitteen 2 jälkeen.

Aloite 2: Vaativuustaso kaupan palkkaliitteeseen (kaupan TES palkkaliite 2. vaativuustasojen yleiskuvaus)

S-ryhmässä myyjän pankkityö on vaativaa ja vaatii jatkuvaa perehtymistä uusiin pankkiin liittyviä asioita. Osasto ehdottaa, että palkkaliitteen vaatimustasojen yleiskuvaukseen lisätään pankkityö omana kohtana kohtaan D tai C2.

PAM-Liikealan Porin osasto ry. 067

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Hallituksen lausunto aloitteisiin 1 ja 2:

Kaupan alan työtehtävät tulevat tulevaisuudessa polarisoitumaan ja toimihenkilöistymään mm. digitalisaation ja automatisoinnin vuoksi. Tästä syystä työtehtävät voivat olla vaativuudeltaan rutiininomaisia suorittavan tason perustehtäviä tai hyvin vaativia asiantuntijatehtäviä.

Aloitteen tekijät esittävät, että olisi ensiarvoisen tärkeää aloittaa keskustelut mahdollisimman aikaisin ja löytää sellaisia työehtosopimusta kehittäviä tavoitteita, jotka vastaavat tätä ja tulevaa aikaa.

PAMilla ja Kaupan liitolla on yhteinen palkkausjärjestelmätyöryhmä, joka selvittää ja arvioi erilaisia palkkausjärjestelmiä, niiden toimivuutta ja vastaavuutta toimialan muutoksiin ja muutosaltiuteen sekä sen myötä eri tehtävien osaamis- ym. vaatimuksiin. Tarkoituksena on siirtyä pois nimikepohjaisesta palkkauksesta ja luoda kaupan alalle uusi palkkausjärjestelmä, joka perustuu nimenomaan työn vaativuuteen ja henkilökohtaiseen palkanosaan. Tämän lisäksi tulee myös ratkaista erilaisten olosuhteisiin, osaamiseen sekä työaikoihin liittyvien lisien sisällyttäminen osaksi uutta palkkausjärjestelmää.

Kilpailukykyneuvottelut keskeyttivät työryhmän työskentelyn vuonna 2016. Tarkoituksena on kuitenkin saada tuloksia sopimuskauden 31.1.2018 loppuun mennessä.

Päätösesitys aloitteisiin 1 ja 2:

Aloitteet 1 ja 2 otetaan huomioon kaupan alan palkkausjärjestelmän uudistamistyössä. Valtuusto päättää siirtää aloitteet kaupan sopimuslatoimikunnan käsiteltäväksi.

Päätös: *Aloitteet 1 ja 2 otetaan huomioon kaupan alan palkkausjärjestelmän uudistamistyössä. Valtuusto päätti siirtää aloitteet kaupan sopimuslatoimikunnan käsiteltäväksi.*

Aloite 3: Perehdytyslisä työntekijälle, joka suorittaa Kaupan työehtosopimuksen määräysten mukaista perehdytystä

Kaupan työehtosopimus Erinäiset määräykset 24§ Perehdyttäminen 6: Henkilön, jonka tehtävänä on perehdyttää uusia työntekijöitä, työssäoppijoita tai valvoa näyttötutkintoja, on oltava ennalta määrätty ja ammattitaitoinen. Tällaiselle henkilölle on varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen.

Voimassa oleva Kaupan työehtosopimus ei kuitenkaan sisällä määräyksiä korvauksesta, joka kyseiselle henkilölle olisi maksettava hänen suorittamastaan perehdyttämisestä.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Työturvallisuuslaki 2 luku Työnantajan yleiset velvollisuudet 8§ Työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite perusteella velvollisuus työntekijän perehdyttämiseen on työnantajalla. Jos perehdyttämisen suorittaa muu kuin työnantajan edustaja, esimies, vastuu työturvallisuudesta ei siirry perehdytystä suorittavalle työntekijälle mutta vastuu perehdytyksen laadullisesta suorittamisesta on perehdytystä suorittavan työntekijän vastuulla.

Voimassa olevan Kaupan työehtosopimuksen määräyksen mukaisesti perehdytyksen suorittavan henkilön tulee olla ammattitaitoinen ja ennalta määrätty. PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry. 001 katsoo, että tällöin hänen erityisestä ammattitaidostaan tulee maksaa erillinen perehdytyskorvaus. Jos perehdyttävä henkilö on työnantajan edustaja sekä esimiesasemassa hänen vastuunsa ja osaamisensa on huomioitu hänelle maksettavassa korvauksessa.

Koska perehdyttäminen on lain määräyksen perusteella työnantajan vastuulla, ei voida katsoa että kyseinen tehtävä kuuluu työntekijän normaaliin toimenkuvaan vaan kyseessä on lisävastuusta ja osaamisesta, josta on perusteltu syy maksaa perehdytyskorvaus työntekijälle.

Ammattiosasto 001 esittää, että

PAM ryhtyy toimenpiteisiin, että Kaupan työehtosopimukseen tulee määräys että perehdytystä suorittavalle työntekijälle maksetaan perehdytyslisää vähintään 10 % hänen taulukkopalkastaan ajalta jolloin hän suorittaa kyseistä työtehtävää.

PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry 001

Hallituksen lausunto:

Työehtosopimukseen 1.4.2012 saatiin 24 § 5. kohdan määräys, jonka mukaan perehdyttäjän on oltava ennalta määrätty ja ammattitaitoinen. Lisäksi edellytetään, että henkilölle on varattava riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen.

Aloite on kannatettava ja erillinen perehdytyskorvaus on aloitteessa hyvin perusteltu tämän määräyksen kehittämiseksi.

Hallitus keskusteli ja katsoi, että aloite koskee kaikkia PAMin toimialoja ja ehdottaa, että aloite siirretään kaikkien sopimuslatoimikuntien käsiteltäväksi.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimuslatoimikuntien käsiteltäväksi.

Päätös: Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaikkien sopimuslatoimikuntien käsiteltäväksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 4: 6§ Työaika, työajasta sopiminen

Työantaja tulee velvoittaa tarkastelemaan osa-aika työntekijän vuosittain tehtyä työaikaan todenmukaiseksi työsopimukseen.

Lisäys tekstiin: Alle 37,5 tuntia tekevän viikkotyöajan ollessa ilman perusteltua syytä työsopimuksessa sovittua työaika pidempi.

TYÖNANTAJA JA TYÖNTEKIJÄ TARKASTELEVAT KESKIMÄÄRÄISEN VÄHIMMÄISTYÖAJAN TOTEUTUMISTA VUODEN PITUISENA AJANJAKSONA, ELLEI LYHYEMMÄSTÄ TARKASTELUJAKSOSTA TYÖPAIKKAKOHTAISESTI 23§ MUKAAN TOISIN SOVITA.

PAM-Liikealan Pohjois-Karjalan osasto 022 ry

Hallituksen lausunto:

Työajan vakiintuminen on yksi monista keinoista tavoitteena kokoaikaisen työn ensisijaisuus ja riittävä toimeentulo. Kaupan työehtosopimuksen mukaan työsopimuksessa sovitaan keskimääräisestä vähimmäisviikkotyöajasta. Kuten aloitteessa todetaan, alle 37,5 tuntia tekevän viikkotyöajan ollessa ilman perusteltua syytä työsopimuksessa sovittua työaika pidempi, se sovitaan todellista viikkotyöaikaan vastaavaksi. Kaupan työehtosopimuksessa on pyritty varmistamaan, että toteutunut työaika ja työsopimustunnit vastaavat toisiaan.

Tarkastelujakson pituutta ei ole erikseen sovittu, ja vuoden mittaista jaksoa voidaan pitää melko pitkänä. Jos säännöllisesti tehdään työtä enemmän kuin mitä työsopimuksella on sovittu, tulee tarkastelu tehdä jo vuotta lyhyemmällä jaksolla. Tähän vaikuttaa muun muassa se, kuinka paljon töitä tehdään sopimustuntien yli. Toisaalta perustellusta syystä työaika voi vaihdella, ja tämä on jo tulkinnanvaraisempi ja vaikeammin valvottava kirjaus. Meidän tulkintamme on, että kaikki tehty työ lähtökohtaisesti otetaan huomioon. Perusteltu syy voi olla esim. jonkun työntekijän pitkä sairausloma, jonka aikana on tehty enemmän työtunteja.

Työehtosopimuksen mukaan voidaan paikallisesti sopia myös yksilöllisestä työajan tarkastelusta. Siinä työntekijä ja työnantaja sitoutuvat tarkastelemaan vuosittain työsopimuksessa sovittua vähimmäistyöajan toteutumista ja sopimaan välittömästi sopimus vastaamaan todellisia työtunteja. Jollei paikallisesti ole näin sovittu, työntekijä voi vaatia työajan tarkastelua jo aiemmin.

Työajan vakiintumiseen liittyvä oikeuskäytäntö on hyvin vaihtelevaa ja työajan voidaan sanoa tuomioistuinten tulkitsemana vakiintuvan melko sattumanvaraisesti. Jo tästäkin syystä täsmälliset kirjaukset työajan vakiintumisesta osa-aikaisilla ovat merkittäviä.

Vastentahtoisen osa-aikatyön sekä muiden epätyypillisten työsuhdemuotojen ongelmat ovat tärkeitä kysymyksiä. Näitä käsitellään tällä hetkellä muun muassa työaikalain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Työ- ja

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

elinkeinoministeriön asettaman ns. nollasopimustyöryhmän yhtenä toimeksiantona ovat työajan vakiintumiseen liittyvät kysymykset. Aloitteessa kuvattu keskimääräisen toteutuneen työajan tarkastelu on osa myös tätä kokonaisuutta, jonka valmistelussa PAM on mukana.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.*

Aloite 5: Hiusalan työehtosopimus 25§ Työaikalisät

Lauantai- ja iltalisät on saatava kaupan TES:in mukaisesti. Parturi-kampaajien työ on muuttunut oleellisesti, teemme aikarajoitetun palvelun ja samanaikaisesti palvelemme myymälän puolella esim. kauppakeskusten aukiolot ovat laajat, työhön kuuluu myös kampaamotuotteiden myynti ja esillepano.

Marras-joulukuulta ja touko-heinäkuulta sunnuntaina tehdystä työstä klo 18.00 tuplalisä.

PAM- Liikealan Pohjois-Karjalan osasto 022 ry

Hallituksen lausunto:

Hiusalan työehtosopimuksen mukaan iltalisää maksetaan kello 18.00 jälkeen tehdystä työstä, lauantai- ja aattolisää kello 15.00 jälkeen tehdystä työstä. Jouluaattona aattolisää maksetaan kello 7.00 - 12.00 välisenä aikana tehdystä työstä. Jouluaaton osalta on kuitenkin osapuolten välillä sovittu, että lainsäädännön muuttumisen vuoksi lisää maksetaan koko jouluaaton ajalta. Iltalisä on tällä hetkellä 2,67 € / h ja lauantai-/aattolisä 3,90 € / h. Kaupan myyjille maksettavat lisät ovat n. 1,40 € suuremmat kuin hiusalalla. Lisäksi kaupan alalla on sovittu marras-joulukuun ajalta maksettavaksi iltalisä kaksinkertaisena.

Kunakin alan työehtosopimus on vuosien saatossa neuvotteluissa saavutettu kokonaisuus, eikä niiden yksittäisiä määräyksiä voi suoranaisesti verrata keskenään. Työntekijän ansio muodostuu peruspalkan ja lisien kokonaisuudesta. Joissakin sopimuksissa on voitu käyttää palkankorotusvaraa enemmän lisien korottamiseen peruspalkan kustannuksella, toisissa taas korotukset on tehty peruspalkkaan. Esimerkiksi hiusalalla työntekijän palkka on 1. vuotena hieman pienempi kuin myyjällä, mutta jo 2. vuoden alkaessa hiusalan palkka ohittaa myyjän 3. vuoden palkan tason.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen hiusalan sopimusaloitteen käsittelyksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen hiusalan sopimusaloitteen käsittelyksi.*

Aloite 6: Hiusalan työehtosopimus 3§ luottamusmiehen valinta

Luottamusmies on PAMin ammattiosaston jäsen ja yrityksen työntekijäASEMASSA oleva.

- Luottamusmiesvaali ehdolle ei voi asettua henkilö joka on esimiesasemassa tai myymälävastaavana, esimiestehtävissä oleva ei pysty hoitamaan työntekijöiden asiaa tai tehdä paikallisia sopimuksia puolueettomasti.

PAM-liikealan Pohjois-Karjalan osasto 022 ry

Hallituksen lausunto:

Hiusalalle sovitun luottamusmiessopimuksen mukaisesti Palvelualojen ammattiliittoon järjestäytyneet yrityksen työntekijät valitsevat luottamusmiehen ja varaluottamusmiehen.

Luottamusmies on PAMin ammattiosaston jäsen ja yrityksen työntekijä.

Ammattiosaston sääntöjen mukaisesti ”osaston jäseniksi voidaan hyväksyä palvelu- ja siihen läheisesti liittyvillä aloilla sekä erällä erityisaloilla työskentelevät työntekijät, ammattiin opiskelevat, toimihenkilöt ja esimiehet sekä pelkästään itsensä työllistävät yrittäjät ja ammatinharjoittajat.”

Esimiestehtäviä on monenlaisia joten se, voiko esimies olla työntekijöiden luottamusmies, riippuu lähinnä hänen tehtävistään ja vastuistaan. Työnjohto ja valvontatehtävät, työntekijöiden palkkaamiseen ja irtisanomiseen liittyvät tehtävät ja palkoista sekä muista työehdoista sopiminen ovat tehtäviä joissa toimiessaan ko. henkilö on työnantajan edustaja eikä voi näin ollen toimia työntekijöiden edustajana.

Tällä hetkellä on siis mahdollista että luottamusmieheksi valitaan esimiestehtävissä oleva henkilö, mikäli hän on PAMin jäsen ja työpaikan järjestäytyneet työntekijät häntä tehtävään esittävät ja valitsevat.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää merkitä aloitteen tiedoksi.

Päätös: *Valtuusto päätti merkitä aloitteen tiedoksi.*

Aloite 7: Merkkipäivä TES 17§ 4

50- ja 60 -vuotispäivä aina palkallinen vapaa. Pois ehto jos on työpäivä, työnantaja laittaa päivän automaattisesti vapaapäiväksi, jotta ei palkkaa tarvitsisi maksaa.

PAM-Liikealan Porin osasto ry. 067

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Haluamme kannattaa osasto 067:n tekemää aloitetta, että työntekijän 50- ja 60-vuotispäivät olisivat aina palkallisia vapaita.

Ammattiosasto 069 esittää, että

PAM ryhtyy toimenpiteisiin, jotta työntekijän 50- ja 60-vuotispäivät olisivat aina palkallisia vapaita.

Taustaa ja perustelut:

Työntekijän 50- ja 60-vuotispäivät ovat palkallisia vapaapäiviä, mikäli ne osuvat työpäiväksi. Nykyään, kun kaikki päivät ovat työpäiviä on huomattu, että työnantajat ovat alkaneet "kikkailla" tässäkin kohdin ja niinpä työntekijän juhlapäivät määritetäänkin työvuorolistoissa usein vapaapäiviksi, jolloin palkallista vapaata ei tarvitse antaa.

Osasto 067 on tehnyt asian korjaamiseksi aloitteen ja me, osasto 069, haluamme kannattaa tehtyä aloitetta.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Työehtosopimusmääräyksen tarkoituksena on ollut varmistaa, että työntekijällä on merkkipäivänään oikeus pitää vapaapäivä. Nykyinen työehtosopimuskirjaus ei estä sitä, että työnantaja sijoittaa merkkipäivän työvuoroluetteloon työntekijän vapaapäiväksi. Tämä ei tietenkään ole suositeltavaa ja jos työpäivä on jo työvuorolistaan merkitty vapaapäiväksi, ei sitä saa erikseen enää muuttaa.

Jos merkkipäivä halutaan sellaiseksi päiväksi, jota ei saa sijoittaa vapaapäivälle, tulee se ottaa neuvottelutavoitteeksi työehtosopimusneuvotteluissa. Kyse on päivästä, joka ei kaikissa työsuhteissa aktualisoidu ollenkaan.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.

Virpi Torniainen (Kaakkois-Suomi) esitti kannatettuna muutosesityksenä: *Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaikkien niiden sopimusaloitteen käsittelyksi, joiden työehtosopimuksessa on maininta asiasta.*

Torniaisen esitys hyväksyttiin.

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaikkien niiden sopimusaloitteen käsittelyksi, joiden työehtosopimuksessa on maininta asiasta.*

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 8: Juhlapyhien yhteydessä olevat vapaat

Aukiolojen vapauduttua on monilla työntekijöillä pitkät juhlapyhät työtä. Tämä vaikeuttaa perheen yhdessäoloa sekä työssä jaksamista. Esim. joulun pyhät menee kaikki töissä. Moni lapsiperhe haluaisi viettää edes yhden yhteisen vapaapäivän yhdessä. Näin ehkäistäisi pitkien työputkien syntymistä. Samoin isän- ja äitienpäivän yhteyteen pitää saada vapaapäivä joko enen tai jälkeen ilman erillistä pyyntöä. Menetetystä vapaapäivästä erilliskorvaus. Tällä hetkellä työntekijät on työnantajan armoilla.

PAM - liikealan Lahden seudun osasto 062 ry

Hallituksen lausunto:

Aukiolojen laajenemisen vaikutuksia on tutkittu ja tutkitaan edelleen. Jo nyt voidaan huomata, että työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen on vaikeutunut. Laajentuneen aukiolon mukanaan tuomat haasteet otetaan huomioon tulevilla neuvottelukierroksilla.

Kaupan työehtosopimuksen mukaan työntekijällä on oikeus saada vuodessa vähintään 17 perjantai-lauantai, lauantai-sunnuntai tai sunnuntai-maanantai yhdistelmää, joista vähintään 9 sijoittuu viikonlopulle (la-su). Aattovapaita on vuodessa kaksi. Vuoden 2017 alusta voimaan astunut vuosivapaajärjestelmä mahdollistaa arkipyhäjärjestelmää paremmin työntekijän toiveiden huomioimisen vapaiden sijoittelussa.

Vuosivapaita annettaessa vapaat pyritään yhdistämään muihin vapaapäiviin niin, että syntyy useamman päivän mittaisia vapaajaksoja. Juuri esimerkiksi työntekijällä vapaapäiväksi merkityn äitienpäivän yhteyteen voi pyytää sijoittamaan vuosivapaapäivän. Vuosivapaita sijoitettaessa työntekijää on kuultava.

Aukioloaikojen vapauduttua on entistäkin tärkeämpää suunnitella työvuorot siten, että työntekijä saa pidempiä yhtäjaksoisia vapaita. Vuoden 2017 osalta kerätään kokemuksia siitä, miten vuosivapaita on sijoitettu muiden vapaiden yhteyteen. Kokemukset otetaan huomioon seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa.

Kysymys työajan sijoittelusta ja yhtenäisistä vapaajaksoista liittyy myös työturvallisuuteen ja – hyvinvointiin sekä työssä jaksamiseen.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.

Päätös: Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 9: Juhlapyhät

Ammattiosasto 069 esittää, että PAM ryhtyy toimenpiteisiin, jotta työntekijöillä on edelleen kaksi vapaata aatosta, jotka ovat siis pääsiäislauantai, juhannusaatto, jouluaatto ja uudenvuodenaatto.

Perustelut:

Työntekijällä pitäisi olla koko kyseinen aatto sekä pyhät vapaata, koska nykyisillä vapailla aukioloilla saattaa käydä niin, että jouluaatto on vapaata, mutta joulupäivä töitä ja silloin tämän juhlapyhän merkitys häviää. Palvelualojenkin työntekijöille pitää taata joskus aikaa perheen kanssa niin kuin muillakin ihmisillä on.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Kaupan työehtosopimuksen mukaan vakituisella työntekijällä tulee olla oikeus saada vuodessa kaksi aattovapaata neljästä vapaaksi. Vuosiloman alle jäävä aattovapaa katsotaan saaduksi.

Vuoden alusta kaupan alan työehtosopimuksen vuosivapaajärjestelmä mahdollistaa arkipyhäjärjestelmää paremmin työntekijän toiveiden huomioimisen vapaiden sijoittelussa. Vuosivapaita annettaessa on siis kuultava työntekijää.

Vuosivapaat on mahdollisuuksien mukaan annettava jonkin muun vapaan, kuten esimerkiksi työntekijän viikkovapaan tai vuosiloman yhteydessä. Vuosivapaa voidaan sijoittaa arkipyhän ajalle. Annettaessa kaksi vuosivapaata saman viikon aikana, tulee niistä vähintään toisen sijoitettua jonkin muun vapaan yhteyteen. Näin ollen työnantaja voi suunnitella aatoksi vapaan ja arkipyhäpäivälle vuosivapaan.

Kuuleminen voidaan toteuttaa yrityksessä muutoin noudatettavien periaatteiden mukaan, kuten toimitaan esimerkiksi viikkovapaa- tai vuosilomatoiveiden kohdalla. Olennaista on se, että työntekijällä on ollut mahdollisuus ilmaista toivomuksensa vuosivapaiden sijoittamisesta. Kolme päivää tai sitä pidemmästä yhdenjaksoisesta vuosivapaasta on sovittava työntekijän kanssa.

Aukioloaikojen vapauduttua on entistäkin tärkeämpää suunnitella työvuorot siten, että työntekijä aidosti saa pidempiä yhtäjaksoisia vapaita. Vuoden 2017 osalta kerätään kokemuksia siitä, miten vuosivapaita on sijoitettu muiden vapaiden yhteyteen. Kokemukset otetaan huomioon seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloimikunnan käsiteltäväksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaupan sopimusalatoimikunnan käsiteltäväksi.*

Aloite 10: Iltalisien sunnuntaihinna

Ammattiosasto 069 esittää, että PAM ryhtyy toimenpiteisiin, jotta iltalisät maksettaisiin sunnuntaisin sekä juhlapyhinä kaksinkertaisena ympäri vuoden.

Perustelut:

Iltalisät maksetaan TES:n mukaan sunnuntaisin sekä kirkollisilta juhlapäiviltä, vapulta ja itsenäisyyspäivältä vain yksinkertaisena. Lisäksi lisää ei makseta em. päivinä 0.00-06.00 väliseltä ajalta lainkaan.

Marras- joulukuussa iltalisiä kuitenkin maksetaan sunnuntaisin pidennetyn aukiolon mukaan kaksinkertaisena. Sunnuntai on kuitenkin hyvin merkityksellinen vapaa – erityisesti esimerkiksi lapsiperheissä.

Kaupanalalla on aukioloaikojen vapautumisen vuoksi tullut aukioloaikoja, jotka entisestään vähentävät perheiden mahdollisuuksia viettää aikaa yhdessä eikä tätä ole korvattu työntekijöille millään tavalla.

Meidän mielestämme on erikoista ajatella, että sunnuntai-iltaisin tehty työ olisi vähempiarvoista tammi-lokakuussa kuin marras-joulukuussa.

Em. syistä mielestämme iltalisiä tulisi maksaa sunnuntaisin sekä juhlapyhinä kaksinkertaisena ympäri vuoden.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Määräys kaksinkertaisesta iltalisästä marras-joulukuussa sunnuntaina klo 18–24 tuli voimaan samaan aikaan kuin edellinen muutos aukiololainsäädäntöön, jolloin mahdollistettiin aukiolo kyseisenä aikana kaikissa päivittäistavaramyymälöissä.

Aukiololainsäädännön purkautumisen vuoksi työtä tehdään nyt vuorokauden kaikkina aikoina jokaisena viikonpäivänä. Palkkausjärjestelmän kehittämisen yhteydessä tullaan arvioimaan myös lisien ja peruspalkan suhdetta palkanmuodostuksessa.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusalatoimikunnan käsiteltäväksi.

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaupan sopimusalatoimikunnan käsiteltäväksi.*

Aloite 11: Harjoittelijan palkka

Ammattiosasto 069 esittää, että PAM ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, jotta harjoittelijan palkan muodostumisessa oleva kohtuuttomuus poistetaan.

Perustelut:

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Harjoittelijan palkka on 85 % palkkaryhmä B1:n 1. vuoden palkasta yhden vuoden ajan. Tämä on täysin kohtuutonta kaupan pienillä tunneilla muutenkin toimeentulonsa kanssa kamppaileville työntekijöille. Harjoittelijan palkka pitäisi sitoa koeaikaan. Em. ajassa on takuuvarmasti jo oppinut esim. suurten markettien kassalinjalla vaaditut työt.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Työehtosopimuksen mukaan harjoittelijan palkkaa voidaan maksaa yhden vuoden ajan. Kokonainen vuosi on kohtuuton, varsinkin silloin, kun työntekijä oppii työnsä ja hän suoriutuu itsenäisesti työstään. Aloite otetaan huomioon kaupan alan palkkausjärjestelmän uudistamistyössä.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.

Päätös: *Valtuusto päätti siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.*

Aloite 12: Lomaviikon pituus

Ammattiosasto 069 esittää, että PAM ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, jotta lomaviikon pituudeksi laskettaisiin viisi päivää.

Perustelut:

Käsittämätön muinaisjäännös, että lomaviikon pituudeksi lasketaan kuusi päivää aiheuttaa työpaikoilla epäselvyyksiä ja turhia riitoja. Työssäoloviikon ja työhön verrattavien aikojen pituus on jo vuosikausia ollut viisi päivää. Asia tulisi mielestämme jo pelkästään yhteneväisyyden perusteella välittömästi korjata siten, että myös lomaviikot laskettaisiin viisipäiväisinä.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Työaikalain mukaan työviikko voi olla kuusipäiväinen. Työehtosopimuksilla työviikko on kuitenkin pääsääntöisesti sovittu viisipäiväiseksi tai keskimäärin viisipäiväiseksi.

Vuosilomalain kannalta on siten luontevaa, että myös lomaviikkoa käsitellään kuusipäiväisenä, jolloin kaikki arkipäivät ovat lomapäiviä.

Vuosilomalain mukaan lomaa kertyy työsuhteen alussa kaksi päivää kuukaudelta. Kun työsuhde on lomanmääräytymivuoden loppuun mennessä kestänyt yli vuoden, kertymä on kuukautta kohti kaksi ja puoli päivää.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Sen jälkeen vuosiloma ei lain mukaan pitene. Loman pidentäminen ei kuulunut uuden vuonna 2005 voimaan tulleen vuosilomalain valmistelun toimeksiantoon, eikä lain pikainen muuttaminen tältä osin ole näköpiirissä.

Vuosilomia on pidennetty joillakin aloilla työ- ja virkaehtosopimuksilla. Tekninen siirtyminen kuusipäiväisestä lomaviikosta viisipäiväiseen ei yleisesti ole tarkoittanut loman pidentymistä, sillä samalla on voitu muuttaa loman määräytymisen laskentaperusteita. Kun kuusipäiväinen lomaviikko liittyy 30 lomapäivän ansaintaan, vastaisi viisipäiväinen lomaviikko 25 lomapäivän ansaintaa. Siten esimerkiksi nykyinen neljän viikon eli 24 arkipäivän kesäloma tarkoittaisi muutoksen myötä 20 arkipäivän, mutta edelleen neljän viikon mittaista kesälomaa. Jos tarkoituksena on nimenomaisesti sopia vuosiloman pidentämisestä, on sillä huomattavia kustannusvaikutuksia, laskennallisesti yhden lomapäivän kustannusvaikutus on keskimäärin 0,4 prosenttia.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää, että aloite siirretään kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Päätös:

Valtuusto päätti, että aloite siirretään kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Aloite 13: Hammaslääkäriin myös kiireettömään hoitoon

Ammattiosasto 069 esittää, että

PAM vaikuttaa sen puolesta, että sattumalta saatu aika kiireettömään hammashoittoon ei vähennä säännöllistä työaika osuessa työaikaan.

Perustelut:

Suun terveys heijastuu koko ihmisen terveydentilaan. Koko väestöllä on mahdollisuus saada hammashoitoa yhteiskunnan tukemana. Hoitoon pääsy määräytyy terveysperusteisesti, perustuen hammaslääketieteelliseen hoidon tarpeeseen. Hoitojärjestys perustuu hoidon kiireellisyyteen. Kiireetöntä hoitoa joutuu jonottamaan eikä kenelläkään ei ole ns. subjektiivista oikeutta hoitoon.

Kun kiireetöntä hoitoa voi joutua jonottamaan jopa vuoden, on mielestämme kohtuutonta, että pitkän odotuksen jälkeen sattumalta saatu aika osuessa työaikaan, vähentää säännöllistä työaika.

Tästä syystä ehdotamme, että PAM pyrkisi konkreettisesti vaikuttamaan siihen, että pitkän odotuksen jälkeen saatu hoitoaika olisi mahdollista vastaanottaa pelkäämättä ansionmenetystä, vaikka kyseessä olisi ns. kiireetön hoito.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite koskee laajasti kaikkia sopimusaloja. Kiireettömän hammaslääkäriajan saannin vaikeuksista on raportoitu maanlaajuisesti. Tyypillisesti ilmoitus hammaslääkäriin vastaanottoajasta on tullut niin myöhään, että työvuorolistat kyseiselle ajalle on jo laadittu. Ongelma on vaikuttanut hieman eri tavalla koko-aikaisiin ja osa-aikaisiin työntekijöihin. Kokoaikaiselta on usein pidätetty hammaslääkärillä käyntiin kulunut aika palkasta, kun osa-aikaisen on saattanut joutua luopumaan koko työvuorostaan saamatta korvaavia työtunteja.

Yksi sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen ilmoitettu tavoite on parannus hoitoaikojen, myös hammaslääkäriaikojen saatavuuteen. Sote-uudistuksen tässä vaiheessa on vaikea sanoa tuoko se aidosti enemmän joustavuutta potilaan mahdollisuuteen vaikuttaa hoitoaikansa ajankohtaan. Tilannetta on seurattava ja pyrittävä siihen, ettei työntekijälle tulevaisuudessa synny ansiomenetystä siitä, että hoitaa vastuullisesti hampaidensa terveyttä ennen kuin tilanne muuttuu akuutiksi.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää, että aloite siirretään sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Päätös: *Valtuusto päätti, että aloite siirretään sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.*

Aloite 14: Varatyösuojeluvaltuutetun perehdytys

Monissa yrityksissä on päätoiminen työsuojeluvaltuutettu ja 1. ja 2. varatyösuojeluvaltuutettu, jotka eivät ole päätoimisia.

1.varatyösuojeluvaltuutettu yleisesti tuuraa työsuojeluvaltuutettua lomien aikana ja/tai siirtyy TSV:n tehtäviin hänen ollessa estyneenä. Näin ollen 2.varatsv on tehtävien osalta melko ulkopuolinen, ei saa minkäänlaista perehdytystä / kokemusta tehtäviin.

Jos käy niin, että TSV siirtyy muihin tehtäviin ja lopettaa ko. tehtävät, niin 1.varatsv siirtyy hänen paikalleen. Silloin 2.varatsv tulee tuuraamaan häntä lomien ajaksi. Mutta millä kokemuspohjalla / perehdytyksellä? Ehdotankin, että seuraavalla sopimuskierröksellä otamme asian huomioon. Vuosittain TSV kutsuu 1.varan ja 2.varan kolmen kuukauden välein tapaamiseen jossa käyvät ajankohtaisia asioita läpi, uusia tai tulevia projekteja ja muita työhön liittyviä asioita. Näin työpaikoilla on varmistettuna työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoidossa osaaminen

PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry 001

Hallituksen lausunto:

Hallitus yhtyy aloitteen henkeen. On tärkeää huolehtia 1. ja 2. varatyösuojeluvaltuutetun osaamisesta. Työnantajalla onkin vastuu työsuojelun valvontalain perusteella käsitellä myös varatyösuojeluvaltuutetun koulutustarve kahden kuukauden kuluessa valinnasta. Työsuojeluvaltuutetun on hyvä pitää varatyösuojeluvaltuutettuja tietoisina yrityksen tilanteesta.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Perehdytysvelvoitetta ei voi kuitenkaan työsuojeluvaltuutetulle TES-mielessä kaataa, sillä kyseessä on ennen kaikkea työnantajan lakisääteinen velvoite.

PAMilaisten työsuojeluvaltuutettujen koulutuksissa ja perehdytyksissä otetaan jatkossa huomioon kaikkien varavaltuutettujen ajankohtainen kontaktointi ja tiedottaminen. Hallitus kehottaa työsuojeluvaltuutettuja pitämään kiinni siitä että työpaikkojen työsuojelutoimikuntien kokouksiin kutsutaan aina paikalle myös molemmat varavaltuutetut. Näin varmistetaan tiedonkulku myös varavaltuutettujen osalta. Hallitus haluaa kiinnittää huomiota myös siihen että kaikki PAMilaiset työsuojeluvaltuutetut kävisivät nimenomaan PAMin tarjoaman tsv koulutuksen. PAMin oma koulutus tarjoaa parhaat lähtökohdat työsuojeluvaltuutetuille tähän tärkeään luottamustoimeen.

PAM tarjoaa perehdytystä työsuojeluvaltuutetuille verkossa ja aluetoimistoissa. Varatyösuojeluvaltuutetut ovat myös oikeutettuja osallistumaan koulutussovimusten mukaan PAMin työsuojelukoulutukseen. Jatkossa työsuojelun peruskursseilla on tavoitteena korostaa työsuojeluvaltuutetun verkoston merkitystä entistä enemmän. Tämä aloite voidaan huomioida peruskurssien sisällön suunnittelussa.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: *Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.*

Aloite 15: Uusien luottamusmiesten perehdytys

Odotamme työnantajilta hyvää perehdytystä uusille työntekijöilleen, jotta uusi työntekijä oppisi talon tavoille ja osaisi myös työtehtävät mahdollisimman hyvin. Hyvä perehdytys ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä ja näiltä osin täyttyy myös lain vaatima työnantajan huolehtimisvelvollisuus. Eikö PAMin pitäisi olla tässä esimerkkinä? Mitä voimme vaatia työnantajilta, jos liitossa uusien luottamusmiesten perehdytys on heikolla pohjalla tai sitä ei ole käytännössä lainkaan.

Jotta uudet luottamusmiehet ymmärtävät, että luottamusmiessopimuksen tarkoitus on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistoimintaa yrityksen eri osa-alueilla ja ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä, hänet pitää perehdyttää riittävän hyvin uuteen toimeensa. Hänen on myös ymmärrettävä, että hänellä on nyt asema, jonka mukana tulee sekä valtaa, että vastuuta. Hän edustaa aina työntekijöitä, mutta myös PAMia ja kaikkia meitä jotka tavalla tai toisella toimimme luottamustehtävissä. Me luottamusmiehet olemme kentällä ja asiakaspinnassa liikkuvia PAMin mainoksia hyvässä sekä pahassa.

Ammattiosasto Liikealan Mikkelin seudun osaston 008 esittää, että

Kun ilmoitus valitusta luottamusmiehestä tulee aluetoimistoon, täytyy järjestävän toimitsijan ottaa häneen yhteyttä mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään viikon sisällä. Liitossa on valmis perehdytyspaketti ja läpi käytävät

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

aihealueet, joita täydennetään itse opiskeltavilla nettikursseilla. Toimitsija tapaa uutta luottamusmiestä säännöllisesti vähintään 6 kk ajan ja perehdyttää hänet uusiin tehtäviinsä. Tapaamisten ei tarvitse olla kovin pitkiä, muutaman tunnin mittainen palaveri riittää aina kerrallaan. Tärkeintä on, että uudelle luottamusmiehelle jää tunne, ettei ole yksin tehtävänsä kanssa vaan saa ja voi kysyä asioista jotka mieltä vaivaa. Näin voisimme myös edistää uusien luottamusmiesten työssä jaksamista ja parempaa sitoutumista luottamustehtäviin. Tällä tavalla myös varmistamme, että kaikki luottamusmiehet ovat saaneet edes jonkinlaisen perehdytyksen työhönsä, koska kaikki luottamusmiehet eivät syystä tai toisesta näe tarpeelliseksi hakeutua liiton tarjoamiin koulutuksiin.

Liikealan Mikkelin seudun osasto 008

Hallituksen lausunto:

Hallitus on samaa mieltä, että on PAMin ja pamilaisten etu, että luottamusmiehet ovat perehtyneitä luottamustehtäväänsä. Luottamushenkilövaalit järjestetään PAMissa kahden vuoden välein parittomina vuosina. Tällöin valitaan valtaosa luottamusmiehistä. Valintojen jälkeen aluetoimisto kutsuu perehdytystilaisuuksiin, joissa tutustutaan myös alueen henkilöstöön ja toimintatapoihin sekä ohjataan luottamusmiehet osallistumaan peruskursseille. Tämän lisäksi verkosta löytyy verkkoperehdytysaineisto ja vuoden loppuun mennessä nettisivuille kootaan uusien luottamushenkilöiden perehdytysaineisto "Luottamushenkilö-koulu".

Peruskurssit alkavat valintasyksyn jälkeen heti vuoden vaihteen jälkeen. Kurseilla luottamusmiehillä on hyvä mahdollisuus luoda verkostot muihin luottamusmiehiin. Peruskurssien käymisen jälkeen luottamusmiehet kontaktoidaan alueilla ja kutsutaan alueelle tapaamiseen, jossa käydään läpi kokemuksia luottamusmiestehtävästä, verkostoidutaan, mietitään seuraavia askelia työpaikan järjestämisessä ja luottamusmiehen osaamisen kehittämistä.

Kesken kautta valittaville luottamusmiehille järjestetään tarpeen mukaan perehdytystilaisuuksia tai alueen koosta riippuen järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen perehdyttämiseen. Tämän jälkeen luottamusmies on normaalien kurssien piirissä kuten muutkin. Myös verkkoperehdytys on kesken kautta valittavien luottamusmiesten käytössä. Täysin henkilökohtainen perehdytys ei valitettavasti ole liiton henkilöstöresurssien puitteissa mahdollista. Olisi hyvä, jos ammattiosastot voisivat myös tarjota luottamusmiehilleen verkostoitumisen ja vertaistuen paikkoja sekä kannustaisivat heitä kouluttautumaan.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 16: Luottamusmies -sanan muuttaminen luottamushenkilöksi

Tasa-arvon nimessä ehdotamme, että sana luottamusmies muutetaan luottamushenkilöksi.

PAM Porvoon seudun osasto ry - PAM Borgånejdens avdelning rf. 188

Hallituksen lausunto:

Hallitus pitää esitystä hyvänä keskustelun avaajana luottamusmies-nimikkeen sukupuolineutraaliudesta. Nykyisellään luottamushenkilö nimitystä käytetään puhuttaessa kaikista työpaikan luottamushenkilöistä, mukaan lukien työsuojeluvaltuutetut. Samoin luottamushenkilönimitys on yleisesti käytössä muissa järjestöissä ja tehtävissä, joissa valitaan henkilöitä erilaisiin luottamustehtäviin. Näin ollen luottamusmies-nimikkeen muuttaminen luottamushenkilöksi johtaisi todennäköisesti sekaannuksiin tehtävän luonteesta.

Luottamusmies-nimike on myös yleisesti työehtosopimuksissa käytetty nimike, jonka myös laki tuntee erotuksena luottamusvaltuutettuun. Näin ollen nimikkeen vaihtaminen vaatii joka tapauksessa muidenkin kuin PAMin päätöksen.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: *Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.*

Aloite 17: Nimikkotoimitsija kaikille luottamusmiehille

Työpaikkojen järjestämistyö on tärkeää ja siitä on sovittu toimintaohjelmassa liittokokouksessamme. Työpaikka toisensa jälkeen valaistuu ja siellä työskentelevät ihmiset oppivat valvomaan ja ajamaan omia etujaan. Saamme PAMiin uusia jäseniä ja näkyvyyttä liitollemme. Meidän on myös pidettävä huolta jo liitossa olevista jäsenistä ja varmistettava heidän laadukas ja tasalaatuinen palvelunsa, he ovat maksavia asiakkaitamme, jotka jäsenmaksuillaan rahoittavat toimintamme.

Ammattiosasto Liikealan Mikkelin seudun osaston 008 esittää, että

Jotta saamme palvelumme jäsenillemme laadultaan paremmaksi ja nopeammaksi, että aluetoimistossamme jokaiselle alueella toimivalle luottamusmiehelle nimitetään nimikkotoimitsija, joka vastaa luottamusmiehen puheluun tai sähköpostiin muutaman (2-3) päivän sisällä. Toimitsija hoitaa luottamusmiehen kanssa yhteistyössä meneillään olevia riitoja ja kaikin tavoin edistää luottamusmiehen asemaan suhteessa työpaikalla oleviin jäseniin ja työnantajaan. Toimitsija jäädessä lomalle tulisi hänen myös aina ilmoittaa luottamusmiehille kuinka pitkään hän on lomalla ja kuka toimii hänen sijaisenaan.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Toimitsijan tulisi myös pitää luottamusmies ajan tasalla jutuissa jotka ovat lähteneet eteenpäin, on hyvä tietää missä mennään, koska maksava asiakas eli jäsen kysyy juttunsa perään tai olisi vielä parempi, jos voisimme soittaa jäsenelle ja kertoa miten juttu on edennyt ja kuinka kauan joudutaan ehkä odottelemaan päätöstä.

Liikealan Mikkelin seudun osasto 008

Hallituksen lausunto:

Hallitus toteaa, että PAMin tavoitteena on kaikissa kohtaamisissa laadukas jäsenpalvelu. PAMin palvelukanavista ja – tavoista on linjattu palvelukonseptissa, joka on liiton sisäinen työskentelyohje.

Palvelukonseptin mukaan tavoitteena on, että uusilla luottamushenkilöillä on riittävä tukiverkosto, joka koostuu aluetoimitsijoiden lisäksi oman ammattiosaston muista luottamushenkilöistä ja osaston aktiiveista. Uudet luottamushenkilöt saavat halutessaan perehdytysvaiheessa nimetyn tukihenkilön tästä verkostosta.

Luottamushenkilöt saavat aluetoimitsijoiden yhteystiedot käyttöönsä ja tarvittaessa tai erikseen pyydettyä heillä on nimetty yhteystoimitsija. Palvelulinjat on tarkoitettu ensisijaisesti perusjäseniä ja akuutteja tilanteita varten. Luottamushenkilöiden soittopyyntöihin työntekijät vastaavat mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään seuraavana työpäivänä ja sähköposteihin tai muihin yhteydenottoihin mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kolmantena työpäivänä.

Palvelukonseptin mukaan tavoitteena on, että jäsenten erimielisyysasiat ratkaistaan laadukkaasti ja tehokkaasti. Erimielisyysasioiden laadukkaaseen käsittelyyn kuuluu, että jäsentä pidetään tietoisena jutun etenemisestä. Erimielisyysasiat pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopimalla, mutta mikäli asiaa ei saada sovittua, käsitellään se liiton oikeusapukokouksessa ja tarvittaessa asia viedään tuomioistuimeen. Lisäksi tavoitteena on kehittää jäsenten sähköiseen asiointiin palvelu, josta jäsen näkee asiansa sen hetkisen tilan.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: *Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.*

Aloite 18: Osastojen jäsenmaksupalautteen jakoperusteen muuttaminen

Me allekirjoittaneet valtuuston jäsenet esitämme, että liiton ja ammattiosastojen vuoden 2018 budjetointi suunnitellaan uudella osastopalautteen jakoperusteella, jossa perusosa on viisi prosenttiyksikköä ja kannusteosa kuusi prosenttiyksikköä.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Esitämme valtuuston syyskokoukselle 2017 päätettäväksi vuodelle 2018 osastopalautteen jakoperusteen, jossa perusosa on 5 % -yksikköä ja kannusteosa on 6 % -yksikköä. Osastopalaute on yhteensä edelleen 11 % liiton jäsenmaksuosuudesta. Kannusteosan maksuperusteet pidetään samoina kuin v. 2017.

Perustelu Ammattiosaston ja sen resurssien tulee olla jäseniään ja heidän toimintaansa varten. Jäsenmaksupalaute tulee suunnata toimiviin ammattiosastoihin, niiden jäsenistön ja luottamushenkilöiden hyväksi, aktivoimiseksi ja tukemiseksi.

Valtuuston Pirkanmaan alueen jäsenet

Anne Nyman, Tiina Kuusisto, Kari Peltovirta, Soile Salminen, Iida Viljanen, Päivi Vuorinen-Vilén

Hallituksen lausunto:

Hallitus pitää aloitteen ehdotusta kannatettavana.

Vuonna 2016 kolme osastoa ei saanut lainkaan osastopalautusta, koska ne eivät täyttäneet perus- eikä kannusteosan kriteerejä ja yhdeksän osastoa sai 9 %:n täytettyään vain perusosan vaatimukset.

Päätösesitys:

Valtuusto edellyttää liiton toimistoa valmistelemaan aloitteen mukaisen päätösesityksen syksyn valtuustoon.

Markku Saarinen (Helsinki-Uusimaa) esitti kannatettuna muutosesityksenä: Kun valtuusto tai liiton hallitus tekee muutoksia, jotka koskevat ammattiosastojen toimintamahdollisuuksiin niin katson ja ammattiosastoni 501 että tällaiset aloitteet pitää lähettää ensin osastojen käsittelyyn. Ei ole oikein, että valtuusto päättää itsenäisten osastojen puolesta näinkin isossa asiassa.

Muutosesityksen sisältö:

Valtuusto edellyttää että liiton hallitus lähettää esitetyn aloitteen osastojen käsittelyyn. Ammattiosastot ovat itsenäisiä yhdistyksiä ja tällaiset ehdotukset vaikuttavat selvästi osastojen oman toiminnan kehittämiseen ja toimintamahdollisuuksiin.

Jari Paksuniemi (Oulu):

Paksuniemi kannatti Saarisen esitystä.

Aloitteen 18 käsittely jatkui menettelytapavaliokunnan kokouksen jälkeen. Kirjaukset jatkuvat sivulla 41.

Päätös: *Valtuusto edellytti liiton toimistoa valmistelemaan aloitteen mukaisen päätösesityksen syksyn valtuustoon.*

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 19: Smartum -seteli PAMin jäseneduksi

Kohtuullisella ja säännöllisellä omia mieltymyksiä vastaavalla liikunnalla on merkittäviä vaikutuksia terveyteen – liikunnan avulla voidaan edistää työ- ja toimintakykyä, fyysistä, henkistä ja sosiaalista hyvinvointia

Tällä hetkellä osa ammattiosastoista tarjoaa jäsenilleen Smartum-seteleitä, ja ne ovat hyvin haluttuja esim. nuorten keskuudessa. Kysyntä niille on suurempi kuin tarjonta. Kaikilla ammattiosastoilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta tarjota tätä etua jäsenilleen. Ammattiliiton jäsenten tasapuolisen kohtelun vuoksi esitämme seteleiden ottamista koko valtakunnan kattavaksi jäseneduksi.

Kun jäsenetu koskee kaikkia jäseniä, sitä voi hyödyntää paremmin valtakunnallisesti jäsenhankinnassa. Smartum-setelit eivät ole sidottu mihinkään tiettyyn aktiviteettiin tai kaupparyhmään vaan niitä jäsen voi käyttää monipuoliseen virkistäytymiseen niin liikunnallisen kuin henkisen hyvinvoinnin kannalta. Näin myös pienimmät ammattiosastot voivat käyttää jäsenmaksupalautteen omien jäseniensä hyväksi.

Lahjakortit ja PAM-puodin tuotteet eivät "iske" läheskään kaikkiin. Lisäksi myös tietyn kauppaketjun hyötyminen lahjakorteista vähenisi ja olisi tasapuolisempaa kaikille. Mielestämme tämä olisi hyvä tulevaisuuden PAM-etu – se toisi paremman hyötysuhteen jäsenetuna.

Pam liikealan Keski-Suomen osasto 043

PAM -palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto 003 kannattaa PAM Liikealan Keski-Suomen osasto 043 aloitetta. Johtokunnan saatesanat olivat: "Kannattaa tutkia!"

Hallituksen lausunto:

Smartumin kulttuuri- ja liikuntasetelit ovat tarkoitettu ensisijaisesta työnantajan tarjoamaksi työsuhde-eduksi, jolloin se on verolain mukainen verovapaa henkilöstöetu. Tasapuolisuus PAMin hankkimien seteleiden kohdalla aiheuttaisi liian suuret kustannukset, jos laskennallisesti ajateltaisiin, että jokaiselle jäsenelle annettaisiin yksi n. 10 euron seteli per vuosi, olisi vuotuinen kustannus n. 2,3 miljoonaa euroa.

Päätösesitys:

Päätetään, ettei Smartum-seteliä voida ottaa jäseneduksi, mutta jäsenetutarjontaa kehitetään sellaiseen suuntaan, joka palvelisi jäseniä monipuolisen virkistäytymisen sekä liikunnallisen ja henkisen hyvinvoinnin kannalta.

Päätös: *Päätettiin, ettei Smartum-seteliä voida ottaa jäseneduksi, mutta jäsenetutarjontaa kehitetään sellaiseen suuntaan, joka palvelisi jäseniä monipuolisen virkistäytymisen sekä liikunnallisen ja henkisen hyvinvoinnin kannalta.*

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 20: Ammattiosaston ns. "johtoryhmän" edut

Palvelualojen ammattiliiton luottamusmiehille on neuvoteltu erinomainen matkavakuutusetu. Luottamusmiehet tekevät erittäin tärkeää työtä kosketuspinnassa sekä jäsenistöön, että työnantajaan. Ammattiosastojen kokonaistilannetta arvioitaessa nousee kuitenkin merkitykselliseksi koko osaston hallituksen työpanos. Osaston hallitus muodostaa ydinryhmän, jonka energioista, uudistumiskyvystä, pitkäjänteisyydestä ja jaksamisesta kasvaa koko ammattiyhdistystoiminnan ja -liikkeen kantava voima.

Hyvin toimiva ja palkitseva johtokuntatyöskentely turvaa myös hyvin pitkälle koko ammattiliiton jäsenkannan kehityksen monine sivuvaikutuksineen. Vahvat johtokunnat kannustimineen mahdollistavat vahvan verkoston koko ammattiliitolle, ja sitä me kaikki tarvitsemme. Ilman vahvoja ja hyvin johdettuja ammattiosastoja putoaa liiton verkosto harvemmaksi ja hatarammaksi yksittäisten jäsenten varaan.

Edellä mainituin perustein esitämme, että PAMin hallinnossa ja valtuustossa pohdittaisiin vakavasti matkavakuutus- tai muiden erityisetuksien laajentamista myös ammattiosastojen johtokuntien/hallitusten jäsenten piiriin jollakin sopivalla tavalla vaiheittain, jotta heidän tärkeä ja välttämätön työn ohessa tekemänsä uurastus tulisi huomioiduksi ja palkituksi liiton varoin, joiden kerääntymiseen he usein pitkään ovat myös osaltaan aktiivisuudellaan vaikuttaneet.

Kansallisteatterin tekniikan ammattiosasto 642

Hallituksen lausunto:

Hallitus pitää ammattiosastojen johtokuntien tekemää työtä erittäin tärkeänä. Käytännön tuki johtokuntien työlle tapahtuu aluetoimistojen toimesta. Aluetoimistot tarjoavat erilaisia ilmaisia kehittymismahdollisuuksia ja johtokunnan yhteisen tekemisen tukea kunkin johtokunnan tarpeiden mukaisesti.

Työpaikan luottamushenkilöille kohdennettu matkustajavakuutus on jälleen katkolla vuoden vaihteessa ja se tullaan kilpailuttamaan syksyn aikana. Samalla selvitetään ammattiosastojen johtokuntien matkustajavakuutuksen toteutustapoja ja niiden kustannuksia.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Aloite 21: Palvelualojen ammattiliitto järjestää 30 % koulutuksistaan KSL:n kautta tai yhteistyössä KSL:n kanssa

Palvelualojen ammattiliitto järjestää tällä hetkellä koulutuksensa suurelta osin TSL:n kautta. Sitä kautta järjestetään kokonaisia kursseja sekä esimerkiksi alueliden luottamushenkilöiden ajankohtaiskatsauksia.

Vasemmistolaiset opintokeskukset TSL ja KSL ovat osa Opintokeskukset järjestöä. Mikäli toinen näistä opintokeskuksista kuihtuu pois, jää opintokeskusten järjestössä vasemmistolaiset äänen painot puoleen nykyisestä. Lisäksi valtion rahoitus vasemmistolaisten arvojen mukaiseen koulutukseen putoaisi radikaalisti.

Jakamalla koulutuksiaan nykyistä tasaisemmin TSL:n ja KSL:n välillä, turvataan sitä, ettei vasemmistolaisten arvojen mukainen koulutuksen määrä leikkaantuisi ja että molemmilla opintokeskuksilla olisi turvatumpi tulevaisuus.

KSL pyrkii koulutuksillaan erityisesti lisäämään kansalaisaktiivisuutta, kehittämään järjestöosaamista ja edistämään yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia.

PAM - keskolaisten ammattiosasto ry. 007

Hallituksen lausunto:

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien rahallinen määrä PAMin koulutuksista on vuosittain noin 50 000 euroa. Rahoitus edellyttää ennakkoon neuvottelemista sekä vuoden aikana reaaliaikaista seuranta rahoituskumppanin järjestelmän kautta, väliraportointia ja vuosiraportointia toteumasta. Tämä edellyttää erityistä huolellisuutta ja tarkkuutta kurssisihteereiltä, jotka seuraavat tuntimääriä kurssikuluja kustannuslajeittain ja raportoivat niistä. Tulevaisuudessa rahoituksen vaatima mittava raportointi pyritään rakentamaan uuteen kurssihallintojärjestelmään.

PAM on valinnut aiemmin Työväen Sivistysliitto TSL:n toimimaan rahoituskumppanina liiton kursseilla. Yhden kumppanin kanssa toimimien onnistuu, mutta kahden eri kumppanin kanssa työprosessien hallinta olisi kohtuuttoman suurta ja lisäksi merkittävästi virheiden ja väärinkäsitysten riskiä. Lisäksi kahden eri toimijan kanssa operointi saattaisi herättää Opetusministeriössä turhia epäilyjä ja sysätä liikkeelle tarkastuksia.

PAM tukee jäsentensä kouluttautumista KSL:n avoimilla kursseilla samoin tavoin kuin TSL:n kursseilla. Ammattiosastot voivat itsenäisinä yhdistyksiä valita, hakevatko valtionosuuksia koulutustoimintaansa KSL:n vai TSL:n kautta. Suositeltavaa olisi kaiken kaikkiaan tehostaa ammattiosastojen koulutustoiminnasta haettavia valtionosuuksia. Tässä yhteydessä KSL toimii myös varsin varteenotettavana rahoituskumppanina.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Harry Vainio (Helsinki-Uusimaa) esitti kannatettuna muutosesityksenä:
Esitän, että aloite toteutetaan alkuperäisen, aloitteessa esitetyn mukaisesti.

Aloitteen 21 käsittely jatkui menettelytapavaliokunnan kokouksen jälkeen.
Kirjaukset jatkuvat sivulla 42.

Päätös: *Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.*

Aloite 22: Perustetaan lista hyviä käytäntöjä, reiluja pelisääntöjä ja työehtosopimuksia noudattavista Marava- alan palveluntarjoajista

Ammattiosastojen, liittojen, keskusjärjestöjen ja näiden toimijoiden muiden luottamusorganisaatioiden, toiminta vaatii useiden kokousten ja tilaisuuksien järjestämistä. Useimmiten monet näistä tilaisuuksista järjestetään jossakin ravintolassa, hotellissa tai muussa vastaavassa kokouspalveluita järjestävässä paikassa.

Malliesimerkki Irlannista:

Irlannissa toimii ay-liikkeen *Fair Hotels – projekti*.

Fair Hotels ovat hotelleja, jotka kohtelevat henkilökuntaa oikeudenmukaisesti. Fair Hotelleissa ymmärretään, että ala on palveluala. Jotta voidaan houkutella alalle uusia työntekijöitä, säilyttää osaava ja sitoutunut henkilöstö, on henkilökunnan tiedettävä, että heidän työtä arvostetaan.

Työntekijöille maksetaan kohtuullinen päivän palkka, kohtuullisesta työpäivästä. Ymmärretään, että hotellien työntekijöiden on ansaittava työllään kohtuullista palkkaa, jolla he pystyvät elättämään itsensä ja perheensä. Fair Hotellit kantavat vastuunsa vakavasti.

Kunnioitetaan perusihmisoikeutta ja käydään vuoropuhelua työntekijöidensä kanssa. Sitoudutaan noudattamaan työehtosopimuksia.

Fair Hotelleissa hyväksytään se, että tehokkaasti ja turvallisesti toimivassa hotellissa, myös työntekijät voivat vaikuttaa, heidän ääni kuuluu ja he ovat mukana mahdollisten riskien tai terveyshaittojen minimoimisessa.

Fair Hotelleissa tiedetään, että asiakastyytyväisyys on riippuvaista erinomaisesta asiakaspalvelusta. Työntekijät, joita kohdellaan oikein, venyvät varmistaessaan, että asiakkaat saavat erinomaista palvelua.

Ymmärretään, että hotellin työntekijät arvostavat laadukkaita työpaikkoja. Tällaisia työpaikkoja kannattaa suojella. Sekä yhdessä, että yksilöinä, Fair Hotellien työntekijät pyrkivät suojaamaan toimeentulonsa turvaamalla työpaikkansa kilpailukyvyn.

Perustelut:

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

On valitettavaa, jos me PAMilaiset tai muut ay-liikkeen organisaatiot, käytämme palveluita, joiden tuottajat eivät toimi reilusti, yhteisten pelisääntöjen mukaisesti.

Reilulle listalle olisi varsin helppo päästä; täyttämällä työelämän reilut pelisäännöt, noudattamalla työehtosopimusta ja kunnioittamalla työntekijöiden oikeuksia.

Samalla saataisiin työnantajat kiinnostumaan järjestämistoinnasta, koska sitä kautta heidän olisi helppoa päästä mukaan listalle.

Eesitys:

Välttääksemme käyttämästä ”*ikävinä työnantajina*” toimivia yrityksiä toiminnassamme, meidän on listattava kaikki ”*reiluin ehdoin*” toimivat ja TESsiä noudattavat Marava-alan palveluntarjoajat.

Lista tulee antaa ammattiosastojen, luottamushenkilöiden, aktiivien, liittojen ja näiden muiden luottamusorganisaatioiden sekä keskusjärjestöjen ja näiden luottamusorganisaatioiden käyttöön.

PAM Hotelli-, ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry / 716

Hallituksen lausunto:

Hallitus pitää aloitteen lähtökohtaa kannatettavana, mutta käytännön toteutusta ongelmallisena.

Marava-alalla on yleissitova työehtosopimus eli kaikkien sopimusalueella olevien työnantajien tulee noudattaa työehtosopimuksen määräyksiä kaikkiin työntekijöihin. Yleissitovuuden käsite Euroopassa on moninainen ja monessakaan maassa se ei ole yhtä kattava kuin Suomessa. Monet aloitteessakin kuvatut rekisterit Euroopassa, ovenpielitarrat ym. perustuvat siihen, että yritykseen on solmittu työehtosopimus ja yritys pääsee sen perusteella hyvien työntajien listalle.

Matkailu- ja ravintola-alalla on Suomessa noin 25 000 toimipaikka. Jo pelkkien toimipaikkojen ylläpito omassa julkisessa rekisterissä olisi työlästä ja vaatisi vähintään yhden ihmisen työpanoksen. Reiluin ehdoin toimimisen kriteereinä tulisi olla muitakin määreitä kuin työehtosopimuksen noudattaminen, jolloin kriteerien seuranta vaikeutuu ja hidastuu. Miten määritellään työelämän reilut pelisäännöt? Kuuluuko siihen esimerkiksi se, että yrityksen koko historiassa ei ole ollut koskaan yhtään erimielisyyttä? Yksittäisten työntekijöiden näkökulmasta yritys voi toimia hyvinkin eri tavoin ja on vaikea löytää tähän objektiivista mittaria ilman perusteellista tutkimusta. Listan reaaliaikainen päivittäminen olisi käytännössä mahdotonta, jolloin listalla olisi myös yrityksiä, jotka eivät sinne sillä hetkellä kuuluisi ja toisaalta sieltä puuttuisi yrityksiä, jotka sinne kuuluisi.

Tällä hetkellä työntajaliiton jäsenyritykset tunnistaa ovesa olevasta Maran jäsenyritys tarrasta ja tilaisuuksia järjestävät tahot saavat aluetoimistosta kysymällä tietoa, missä yrityksissä ei esimerkiksi ole meneillään olevia riitoja.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös:

Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.

Aloite 23: PAMin neuvoteltava kikyn heikennykset pois tes-neuvotteluissa

Palvelualojen ammattiliiton tulee kaikkien alojensa seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa huolehtia siitä, että kaikki kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat menetykset tulevat täysimääräisesti katettua, joiden lisäksi sen on neuvoteltava työehtosopimusneuvotteluissa konkreettisia parannuksia toimeentuloon ja työehtoihin.

Laskentaan katettavien menetysten kattamisessa on otettava myös huomioon hallituksen säätämät lait, joilla on leikattu työikäisten toimeentuloa, kuten ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa ja asumistukea.

Perustelut:

Kilpailukyky sopimuksella tuotiin runsaasti heikennyksiä työntekijöiden toimeentuloon ja asemaan. Sosiaalimaksuja kaadettiin työntekijöiden maksettavaksi ja työaika pidennettiin. Kilpailukyky sopimuksessa todettiin myös, että syksyn 2017 liittokohtaisella kierroksella tulee tukea kasvua. Se siis velvoittaa koviin palkankorotuksiin, koska kasvua on tänä vuonna arvioitu hidastavan nimenomaan solmittu kilpailukyky sopimus.

Myös lakimuutokset ovat vaikuttaneet oleellisesti palvelualojen työntekijöiden toimeentuloon. Jotta alojemme työntekijöillä on mahdollisuudet selviytyä pienemmällä opintotuilla, asumistuilla ja muilla korvauksilla, tulee palkan osuuden kasvaa merkittävästi.

PAM keskolaisten ammattiosasto 007 ry

Hallituksen lausunto:

Työmarkkinakeskusjärjestöt neuvottelivat kilpailukyky sopimuksen keväällä 2016 ja tämän jälkeen soveltamisneuvottelut käytiin työehtosopimuskohtaisesti. Kilpailukyky sopimuksen hyväksyminen oli raskasta kaikille aloille, mutta sopimuksen piirissä oli lopulta kuitenkin yli 90 prosenttia palkansaajista. Kiky-sopimuksen tavoitteena oli parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä, lisätä talouskasvua ja luoda uusia työpaikkoja. Sen tarkoituksena oli tukea samalla julkisen talouden sopeuttamista. Sopimuksen laajan kattavuuden vuoksi hallitus teki päätöksen 550 miljoonan euron veronkevennyksistä, jotka kohdistuivat kaikkiin palkansaajiin.

Kikyn mukaiset sopimusratkaisut toteutettiin toimialoilla hyvin eri tavalla, mm. ratkaisut työajan pidennyksessä erosivat toisistaan. Kaupan alalla sekä matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluissa muutettiin aiemmat arkipyhä- ja jp-päiväjärjestelmät vuosivapaaajärjestelmiksi. Vuosivapaaajärjestelmässä koko-

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

ja osa-aikatyöntekijät ovat tasa-arvoisessa asemassa ansaitessa vuosivapaita ja kun palkallinen vuosivapaa pidetään, niin vuosivapaa on samanpitäinen kaikilla. Kiinteistöpalvelualalla työajan pidennys huomioitiin ensisijaisesti paikallisesti sopien ja jos ratkaisuun ei päästy, toimivat liittojen sopimat kirjaukset perälautoina. Vartiointialalla tehtiin muutoksia vapaapäivien arvoon. Muutokset toteutettiin kunkin alan lähtökohdista.

Kilpailukyky sopimuksessa sovittiin myös ns. selviytymislausekkeista pääsääntöisesti kaikille aloille. Selviytymislauseketta ei otettu käyttöön kiinteistöpalvelualalla. Muilla isoilla aloilla lauseke sovittiin sopimuskauden ajaksi määräaikaisena.

Kaiken kaikkiaan kikyn aiheuttamat heikennykset työehtosopimukseen olivat vaikeasti hyväksyttävissä. Tavoitteena on jatkossa neuvotella heikennysten poistamisesta ja kehittää työehtoja paremmiksi työehtosopimuksista.

Päätösesitys: Valtuusto päättää siirtää aloitteen sopimusaloitumikuntien käsiteltäväksi ja huomioitavaksi seuraavien neuvottelutavoitteiden valmistelussa.

Päätös: Valtuusto päätti siirtää aloitteen sopimusaloitumikuntien käsiteltäväksi ja huomioitavaksi seuraavien neuvottelutavoitteiden valmistelussa.

Aloite 24: Palvelualojen ammattiliitto kieltäytyy käymästä muita työehtosopimusneuvotteluja niin pitkään kuin keskusjärjestösopimusten mukaiset sisällöt on sovittu jokaiseen Palvelualojen ammattiliiton neuvottelemaan työehtosopimukseen

Työnantajat ovat julistaneet työmarkkinasodan, johon tulee vastata välittömästi kovilla panoksilla. Vaikka jokainen keskusjärjestösopimuksista ei ole ollut elintärkeä, on niiden olemassaololla ollut erittäin vahva merkitys symbolisesti. Olemme voineet todeta olevamme tunnustettuja neuvotteluosapuolia. Nyt tuo vaarantuu, mikäli annamme keskusjärjestösopimusten yksipuolisella ilmoituksella valua hiekkaan. Meidän tulee huolehtia aivan pienimmistä ja heikoimmista aloistakin, jotta emme anna alojen välisen kuilun kasvaa suuremmaksi. Vasta kun jokaisessa sopimuksessa on keskusjärjestösopimusten mukaiset kirjaukset, voidaan aloittaa normaali järjestyksen mukaiset työehtosopimusneuvottelut.

PAM - keskolaisten ammattiosasto ry 007

Hallituksen lausunto:

EK päätti irtisanoa keskusjärjestösopimukset 15.2.2017. PAMin neuvottelemassa eri alojen työehtosopimuksissa noudatetaan yhtätoista (11) irtisanottua keskusjärjestösopimusta.

Kaikki PAMin kanssa neuvottelevat työnantajaliitot ovat hyväksyneet keskusjärjestösopimusten oikeudellisen siirron täysillä vaikutuksiltaan työehtosopimusten osaksi. Allekirjoitetut pöytäkirjat siirrosta on tehty Kaupan liiton, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRan, Kiinteistötyönantajien sekä

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Apteekkien työnantajaliiton kanssa. PALTAn kanssa ei ole vielä kirjallista sopimusta tätä lausuntoa kirjoitettaessa. Olemme sopineet osapuolten kesken, että keskusjärjestösopimuksia selkiytetään ja päivitetään tekstiltään ennen kuin ne siirretään PAMin eri alojen työehtosopimuksiin. Ns. selkotyö tehdään liittojen välillä sovittujen aikataulujen mukaisesti.

SAK:n hallitus teki maaliskuussa päätöksen, että liitot eivät käynnistä alkavan neuvottelukierroksen työehtosopimusneuvotteluja ennen kuin keskusjärjestösopimusten siirrosta on päästy sopuun kaikkien liittojen osalta.

Päätösesitys:

Valtuusto päättää merkitä tiedoksi hallituksen antaman lausunnon.

Päätös: *Valtuusto päätti merkitä tiedoksi hallituksen antaman lausunnon.*

Aloite 25: Yhteistyö SAK:n liittojen kesken

Viimevuotinen mielenilmaus rautatientorilla puhuttaa edelleen. Ilmeistä näyttää olevan myös se, että lakon kaltaiset painostuskeinot jakavat jäsenistöä eri leireihin jäsenliiton mukaan. Myös neuvottelustrategioissa eriytyminen on nähtävissä. Suurten linjojen tavoittelu edellyttää yhtenäisyyttä, yhteistyötä ja reilua vuoropuhelua keskusjärjestötasolla, mutta erityisesti keskusjärjestön sisällä eri liittojen kesken ja sitä tukien asiaan liittyvien asiantuntijaorganisaatioiden ja neuvottelukokoonpanojen kesken aina ammattiosastotasolle asti.

Yhteiskunnassa on tapahtumassa merkittävää luokkaerojen kasvua, jota kiihdyttää yhteiskunnan tukiverkostojen karsiminen, säästötoimet opetuksesta ja varhaiskasvatuksesta, eikä vähempää mullistavat työelämän muutokset ja riittävän ansiotason turvaamisen vaikeus tai jopa mahdottomuus.

Jotta ammattiliitot, joissa kuitenkin edelleen on satojatuhansia jäseniä, voisivat painokkaasti tuoda välittämiseen, moniarvoiseen ja vahvaan yhteiskuntaan perustuvia arvonäkökulmia yhteiskuntapoliittiseen ja työmarkkinapoliittiseen keskusteluun, olisi liittojen kesken oltava saumaton ja avoin keskusteluyhteys, joka mahdollistaa sellaiset toimintastrategiat, jotka kokonaisuuden ja yhteisen päämäärän kannalta ovat välttämättömiä. Käytännössä tämä saattaisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että liitot yhteisellä päätöksellä varmistaisivat, että koko SAK:n kentän väki kautta koko Suomen riittävällä edustuksella pystyisi tarvittaessa hyvin organisoidusti saapumaan Helsinkiin ja ilmaisemaan kuuluvasti ja näkyvästi huolensa yhteiskuntamme suurista linjoista ja kulloinkin agendalla olevasta, maamme tulevaisuuden ja yhteiskuntamme uskottavuuden kannalta tärkeästä aiheesta.

Esitämme siis, edellä mainituin perustein, että SAK:n jäsenliitot PAMin aktiivisella myötävaikutuksella kiinnittäisivät erityistä huomiota siihen, että joustavalla liittojen kesken yhteisesti solmitulla strategialla tarvittaessa voitaisiin mahdollistaa jäsenistön hyvin laaja osallistuminen näkyviin ja poliittisten päättäjien huomiota herättäviin mielenilmauksiin riippumatta

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

jäsenistön asuinpaikasta.

Kansallisteatterin tekniikan ammattiosasto 642

Hallituksen lausunto:

Hallitus toteaa, että PAM toimii aktiivisesti eri liittojen kanssa monilla eri asia-aloilla, myös tarvittaessa erilaisten mielenilmausten järjestämisessä. PAM myös vaikuttaa merkittäväällä tavalla SAK:n järjestöllisessä valmistelussa nyt ja tulevaisuudessa. Eri liittojen päätöksenteko- ja toimintatavat eroavat jonkin verran toisistaan ja ne saattavat johtaa tilanteisiin, joissa ei ole mahdollista löytää yhtä yhteistä liittojen toimintamallia etenkin hyvin nopeasti etenevässä tilanteessa. PAM on kuitenkin aina pyrkinyt edistämään yhteisesti sovittuja menettelytapoja ja pitänyt niistä itse kiinni.

Päätösesitys:

Valtuusto merkitsee aloitteen tiedoksi.

Päätös: *Valtuusto merkitsi aloitteen tiedoksi.*

Aloite 26: PAM liiton palveluiden parantaminen

Ammattiosasto PAM 069 esittää, että PAM ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin parantaakseen omaa palveluaan. Palvelua tulee enenevässä määrin järjestää henkilökohtaisena puhelin- ja asiakaskontaktipalveluna. Asiakaspalvelijoita pitää olla enemmän ja toimistojen aukioloaikoja tulee huomattavasti lisätä.

Perustelut:

Palvelualojen ammattiliitto PAMin hallinnon ja henkilökunnan pitäisi muistaa, että he ovat ihmisten palvelijoita, ja että ihmisten palvelujen lähtökohtana pitää olla ihminen itse. Palvelun laadun määritelmä on yksinkertaisuudessaan henkilökohtaisen ennako-odotuksen ja toteutuneen kokemuksen välinen suhde. Tekninen laatu tarkoittaa aineettomia ja aineellisia asioita, joita palvelussa tuotetaan asiakkaalle ja asiakkaan kanssa. Toiminnallinen laatu vastaa kysymykseen, miten asiakas kokee meidän tapauksessamme palveluprosessin. PAMin toiminnallinen laatu on mielestämme heikentynyt selvästi viime vuosina.

Tänä päivänä yleinen suuntaus on, että henkilökohtaista palvelua ei mistään saa ja enenevässä määrin kaikki julkisetkin palvelut siirtyvät itsepalveluiksi verkkoon. PAM on ollut teknisessä kehityksessä hyvin mukana seuraten yleistä linjaa. Nyt kuitenkin asiakas – meille niin tärkeä jäsen – on mielestämme unohtunut.

Palvelunumeroihin vastataan valtakunnallisesti ympäröiväitä vastauksia ja riippuen paikkakunnasta, mistä palvelua annetaan, myös ristiriitaisin tiedoin. Muut puhelin numerot ovat piilotettuna ja tarkoin varjeltuja salaisuuksia. Miltei jokaiseen jäsenen esittämään kysymykseen saa vastauksen ”katso nettisivuilta”. Nettisivut ovat kuitenkin monimutkaista sekamelskaa, jossa asiat on hajautettu pieniin tiedonmurusiin ja isompien kokonaisuuksien

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

selvittämien on vaikeaa jopa nykytekniikan asiantuntijoille saatikka tavalliselle rivijäsenelle, joka mahdollisesti on tottunut verkkokäyttäjäksi, jos hallitsee verkkotyöskentelyä lainkaan.

Aluetoimistojen aukioloajat on myös muutettu niin, että toimistot ovat suljettuina juuri silloin, kun jäsenet eniten apua tarvitsevat, kuten ruokatuntien ajan. Käytäntöön on tullut myös kokonaisia päiviä, jolloin toimistot ovat suljettuna. Asiakkaat eivät ulkoa muista aukioloaikoja ja hädän hetkellä avunsaannin siirtyminen seuraavaan päivään on heille iso asia.

Me täällä ammattiosastolla olemme saaneet valtavan määrän valituksia jäsenistöltä, etteivät jäsenet saa haluamaansa henkilökohtaista palvelua. Liiton vajanainen palvelu myös lisää osaston työkuormaa ja tähän osaston vaatimattomat resurssit eivät riitä. Olemme myös havainneet, että yhä useammin eronneiden jäsenien kuukausittaisessa raportissa erosyynä on siirtyminen yksityiseen kassaan, liiton vaihto tai tyytymättömyys liiton toimintaan. Olemme erityisen huolissamme pienenevästä jäsenmäärästä ja siksi liiton tulee välittömästi ryhtyä parantamaan omaa palveluaan.

Liikealan Turun seudun osasto ry 069

Hallituksen lausunto:

Hallitus toteaa, että PAMin palvelun laatuun, ajantasaisuuteen ja kanavavalikoimaan kiinnitetään jatkuvasti merkittävässä määrin huomiota ja sitä kehitetään päivittäin. Tavoitteena kaikissa palvelutilanteissa on laadukas jäsenpalvelu. PAMin palvelukanavista ja – tavoista on linjattu palvelukonseptissa, joka on liiton sisäinen työskentelyohje.

Palvelun tasoa seurataan säännöllisesti erilaisin palautejärjestelmin. Palautetta saadaan jäseniltä heille jäsenyyden eri vaiheiden aikana lähetettävien sähköpostikyselyiden kautta, sekä puhelinpalvelun satunnaisseurantakyselyllä, jossa palvelulinjoille soittaneilta kysytään tekstiviestillä suosittelisivatko he PAMia saamansa palvelun perusteella. Tämän tekstiviestikyselyn alku vuoden aikana saaneista 92 % suosittelisi PAMia palvelun perusteella. Muutoinkin eri kanavista saatu palaute on ollut edelleen kiitettävää.

Jäsenpalautteita seurataan säännöllisesti, jolloin prosessien ja osaamisen heikkoudet pystytään yksilöimään ja tunnistamaan ja tätä kautta kehittämään eri osa-alueita. Huonoa palvelua saaneet jäsenet voivat antaa palvelupalautteensa vapaamuotoisesti sähköpostitse tai nettisivujen ”Anna palautetta”-lomakkeella Tulleet palautteet käsitellään asianmukaisesti ja palautteen anantajien kanssa henkilökohtaisesti yhteydessä. Tavoite luonnollisesti on, että huonon palvelun takia liitosta ei erota, jolloin on tärkeää kuulla jäsenten kokemuksista. Suurin liitosta eron syy onkin edelleen jäsenmaksujen puuttuminen.

Tällä hetkellä liiton käytetyimmät palvelukanavat ovat puhelinpalvelu ja sähköiset palvelut. PAMin verkkosivujen tiedon löydettävyyden arvioitu ulkopuolisen tahon toimesta erinomaiseksi. Tiedon kokoaminen suuremmiksi

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

kokonaisuudeksi on kuitenkin vaikeaa käyttäjien hyvin erilaisten tarpeiden takia. Puhelinpalvelulinjat on tarkoitettu ensisijaisesti perusjäseniä varten ja luottamushenkilöt saavat aluetoimistojen yhteystiedot. Puhelimitse halutaan yleensä asioida silloin, kun asia on mutkikas, netissä asiointi koetaan hankalaksi tai jäsenenä on jokin henkilökohtainen syy puhelinasiointiin. Seurannan mukaan suurella osalla aluetoimistoja käydään lähinnä työttömyyskassan asioissa eivätkä käyntimäärät muissa asioissa ole paria aluetoimistoa lukuun ottamatta olleet merkittävät. Aluetoimistojen yhden päivän kiinniololla on voitu vapauttaa henkilöresursseja päivystämisestä mm. erimielisyysasioiden käsittelyyn.

Sähköisiä palveluja kehitetään voimakkaasti niin, että palvelut olisivat laadukkaasti ja tasapuolisemmin kaikkien jäsenten käytettävissä toimistojen ja puhelinpalvelun sijainnista ja aukiolosta riippumatta. Suurin osa uusista jäsenistä liittyy jo nyt PAMiin sähköisten kanavien kautta ja näiden enemmistö on nuoria, jotka ovat jo tottuneet käyttämään sähköisiä kanavia monipuolisesti.

PAMin palvelua on syytä kehittää jatkuvasti ja aloitteen huomio toimistojen aukiolojen paremmasta tiedottamisesta huomioidaan välittömästi. Puhelinpalvelua on jo kehitetty keskittämällä sekä jäsenyys- että työsuhdeneuvonta pienemmälle, nimenomaisesti kyseisiin asioihin sekä puhelinpalveluun erikoistuneille vastaajille. Tällä pyritään parantamaan palvelun laatua pitkällä tähtäimellä.

Päätösesitys:

Valtuusto toteaa, että aloite otetaan huomioon kehitettäessä PAMin palveluprosesseja.

Päätös: *Valtuusto totesi, että aloite otetaan huomioon kehitettäessä PAMin palveluprosesseja.*

Aloite 27: Alakohtaiset vastaajat puhelimesta työsuhteasioissa

Soittaessa PAMiin työsuhteasioissa, puhelimeen vastaa joku jossakin. Aina hänellä ei ole tuntemusta soittajan työehtosopimuksesta ja sen tulkinnasta. Tämä harmittaa soittajia, aikaa kuluu, eikä varmaa vastausta saa.

PAMin puhelinpalvelua tulee uudistaa siten, että soittaja voi valita esim. numerovalinnalla, minkä alan neuvontaa hän haluaa. Soittajan on päästävä suoraan asiantuntijan kuulolle.

Hotelli- ja ravintola-alan Lappeenrannan osasto 722

Hallituksen lausunto:

Organisaatiomuutoksen jälkeen työsuhdeneuvontapuhelimeen vastaa pääsääntöisesti vain toimitsijat joiden toimenkuvana on työsuhdeneuvonta sekä erimielisyysasioiden neuvottelemine. Nämä 22 toimitsijaa muodostavat

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

oman ryhmän, joiden laki-, työehtosopimus- sekä palvelukoulutukseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Työsuhdepuhelimeen tulee kuukaudessa keskimäärin 4500 puhelua (vuodessa yli 50.000 puhelua), joten kokemusta on ja kertyy vastaajille kaikista työehtosopimuksista. Mikäli kysymys edellyttää tietyn työehtosopimuksen pidemmälle menevää tulkintaa toimitsija on yhteydessä kyseisen työehtosopimusalan sopimusasiantuntijaan. Asioita käydään läpi viikoittain yhteisessä Skype-kokouksessa, joissa tulkintoja käsitellään ja kokemuksia vaihdetaan.

Neuvoja on antamassa siten PAMin kokeneimmat työelämän ratkaisuasiantuntijat. Työsuhdeneuvontapuhelimeen soittava tarvitsee yleensä myös muuta neuvontaa kuin vastauksen kyseiseen työehtosopimukseen liittyvään tulkintaan. Neuvonnan antaminen erikseen lähes 40 eri työehtosopimukseen ei kokonaisuudessaan parantaisi työsuhdeneuvontapalvelua.

Päätösesitys:

Valtuusto toteaa, että aloite otetaan huomioon PAMin neuvonta- ja riidanratkaisuprosesseja edelleen kehitettäessä.

Päätös:

Valtuusto totesi, että aloite otetaan huomioon PAMin neuvonta- ja riidanratkaisuprosesseja edelleen kehitettäessä.

Kokous keskeytettiin klo 15.40 menettelytapavaliokunnan kokouksen ajaksi. Jatkettiin kokousta klo 15.55.

Aloitteeseen 18 puheenjohtaja Sauli Isokoski totesi, että valtuuston isoimpia tehtäviä on päättää jäsenmaksupalautteen perusteista ja menettelytapavaliokunnan mielestä muutosesitys veisi valtaa valtuustolta. Menettelytapavaliokunta pysyi päätösesityksessä.

Markku Saarinen (Helsinki-Uusimaa):

Saarinen ei hyväksynyt menettelytapavaliokunnan vastausta. Ammattiosastot ovat itsenäisiä yhdistyksiä ja tekevät itsenäisiä päätöksiä. Hallituksen päätösesitys hankaloittaisi osastojen tulevan vuoden suunnittelua, kun osasto ei tiedä osastopalautteen määrää. Saarisen esitti, että valtuusto valtuuttaa hallituksen esittämään aloitteessa esitetyn asian, osastojen jäsenmaksupalautteen jakoperusteen muuttamisen, ammattiosastoilta.

Arto Halonen (Häme-Pirkanmaa):

Halosen toivoi, että mikäli jäsenmaksupalautteen jakoperusteisiin tehdään muutos, katsottaisiin samalla kaikki muutkin perusteet läpi kokonaisuutena.

Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa):

Peltovirran mukaan osastojen toiminnan suunnittelu ja budjetointi pitää olla suunnitelmallista ja se onnistuu huolimatta onko tiedossa osastopalautteen määrää.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Iida Viljanen (Häme-Pirkanmaa):

Viljanen selvensi, että aloitteen tekijöiden tarkoituksena oli kannustaa osastoja entistäkin aktiivisemmiksi.

Jari Paksuniemi (Lappi):

Paksuniemi kertoi kannattavansa Markku Saarisen esitystä.

Toiminnanjohtaja **Jyrki Konola** totesi liiton säännöistä § 3, kohdan 4:

Liittyessään osasto sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä sekä liittokokouksen, hallituksen ja valtuuston päätöksiä.

Soile Salminen (Lounais-Suomi):

Salminen halusi myös tarkentaa, ettei aloitteessa esitetty asia ole keneltäkään pois ja aloitteen tekijät haluavat kannustaa osastoja aktiivisemmiksi.

Valtuusto siirtyi äänestämään. Äänestys suoritettiin sähköisesti.

Todettiin, että äänivaltaisia oli 52.

Äänestystulos oli seuraava:

Menettelytapavaliokunnan esitys:	29 ääntä
Markku Saarisen esitys:	19 ääntä
Tyhjä:	3 ääntä

Todettiin, että äänimäärä oli 51. Yksi ääni jäi kirjaamatta teknisen tai inhimillisen virheen takia.

Todettiin, että aloitteen 18 päätös on menettelytapavaliokunnan ja samalla alkuperäisen hallituksen päätösesityksen mukainen.

Aloitteesta 21 puheenjohtaja Sauli Isokoski totesi, että menettelytapavaliokunta pitäytyy päätösesityksessään. Isokoski totesi, että menettelytapavaliokunnan perustelut ovat samat kuin aloitteen hallituksen lausunnossa eli: PAM tukee jäsentensä kouluttautumista KSL:n avoimilla kursseilla samoin tavoin kuin TSL:n kursseilla. Ammattiosastot voivat itsenäisinä yhdistyksiä valita, hakevatko valtiosuuksia koulutustoimintaansa KSL:n vai TSL:n kautta. Suositeltavaa olisi kaiken kaikkiaan tehostaa ammattiosastojen koulutustoiminnasta haettavia valtiosuuksia. Tässä yhteydessä KSL toimii myös varsin varteenotettavana rahoituskumppanina.

Lisäksi Isokoski täydensi menettelytapavaliokunnan perusteluita jatkamalla, ettei ole järkevää sitouttaa yhteistyökumppaneita tietyin prosentuaalisin ehdoin. Liitto ei tee sitä muussakaan toiminnassa.

Menettelytapavaliokunnan esitys hyväksyttiin ja todettiin, että aloitteen 21 päätös on menettelytapavaliokunnan ja samalla alkuperäisen hallituksen päätösesityksen mukainen.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Todettiin, että valtuustolle tehdyt aloitteet on käsitelty ja ne lähetetään eteenpäin valmisteluun päätettyjen linjausten mukaisesti.

Kokous keskeytettiin klo 16.35.

Torstai 19.5.2016

Kokousta jatkettiin 18.5. klo 9.25 esityslistan kohdasta 10, puheenjohtajana Sirpa Laakso.

10. Tilikertomus ja tilintarkastajien lausunto vuodelta 2016

Kuultiin tilintarkastajien lausunto vuodelta 2016.

Hyväksyttiin tilikertomus ja tilintarkastajien lausunto.

11. Hallituksen vuoden 2016 toimintakertomuksen hyväksyminen

Kuultiin talousjohtaja **Jukka Mattilan** alustus vuoden 2016 toimintakertomuksesta.

Puheenjohtaja avasi keskustelun.

Niina Ruutinen (Helsinki-Uusimaa):

Ruutinen oli huolissaan liiton talouden kehityksestä. Jäsenkato näkyy jo nyt huolestuttavasti kun jäsenmaksutuloilla ei pystytä kattamaan toiminnan menoja. Jäsenmäärä on saatava nousemaan, lisäksi Ruutinen vaati tiukkaa talouskuria. Syksyn budjetointia ajatellen, on syytä tarkistella liiton sisäistä toimintaa, koska toiminta ja talous kulkevat käsi kädessä. On mietittävä mihin toimintoihin liiton rahoja resursoidaan ja mitkä asiat ovat liitolle tärkeitä. Liiton toiminta ei voi kääntyä sisäänpäin, emmekä voi säästää itseämme hengiltä. Syksyllä tulevassa budjetoinnissa on tarkasteltava kaikkia osa-alueita, tarkalla silmällä ja on uskallettava kyseenalaistaa omia toimintojamme, Ruutinen vaati.

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa):

Lehto kysyi missä on liiton edunvalvonta? Liiton uskottavuus edunvalvojana horjuu, kun liiton edunvalvontaan toimintakertomuksen mukaan on käytetty ainoastaan 1 % jäsenmaksutuloista. Lehdon mukaan jäsenet kokevat etteivät saa vastinetta jäsenmaksurahoilleen. Nyt olisi keskityttävä tärkeimpään eli edunvalvontaan, Lehto vaati.

Liiton puheenjohtaja **Ann Selin** vastasi kommenttipuheenvuorossaan Ruutiselle ja Lehdolle. Liiton talous on vaikeista vuosista huolimatta terve ja tase hyvä. Nyt on tullut ensimmäisen kerran tilanne, ettei jäsenmaksutulo riitä kattamaan toiminnan menoja ja liitto on joutunut käyttämään säästettyjä varoja. Kulukuria ei juurikaan pystytä enää tiukentamaan. Liiton henkilöstöä on vähennetty huomattavasti ja nyt ollaan jo äärirajoilla. Sen sijaan nyt on panostettava tulovirtaan eli maksavia jäseniä on saatava lisää. Liiton hallitus onkin päättänyt antaa keskustoimistolle valmisteltavaksi kokoluokaltaan

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

tuntuva jäsenhankintaprojektin, joka voitaisiin aloittaa jo kuluvana vuonna. Projektia valmistellaan jo liitossa, kertoi Selin.

Selin kommentoi Lehdolle edunvalvontaan käytetyistä varoista, että tilinpäätöksessä ”edunvalvonnan alle” kirjautuu vain yhden osaston kulut. Liitossa edunvalvontaa tehdään lähes jokaisella osastolla ja aluetoimistoissa.

Talusojohtaja **Jukka Mattila** kertoi, että liiton saama osuus jäsenmaksutulosta oli vuonna 2016 5,7 miljoonaa euroa vähemmän vuoteen 2014 verrattuna. Onnistunut sijoitustoiminta on ollut merkittävässä roolissa liiton talouden hoidossa ja kerättyjä varjoja voidaan käyttää nyt. Tämä ei ole missään tapauksessa pysyvä tapa hoitaa taloutta, sanoi Mattila. Jäsenmaksuja saadaan lisää kolmella tavalla: Jäsenmaksun osuuksia (liitto/työttömyyskassa) muuttamalla, maksavien jäsenten määrää kasvattamalla ja jäsenmaksua nostamalla. Mattila toivoi, että pamilaisten alojen työttömyys kääntyy laskuun ja jäsenmaksun osuuksia voitaisiin muuttaa. Jäsenhankintaan on myös panostettava. Jäsenmaksua ei olla haluttu lähetä korottamaan, totesi Mattila.

Hyväksyttiin toimintakertomus vuodelle 2016.

12. Tilinpäätöksen (31.12.2016) vahvistaminen

Kuultiin talusojohtaja **Jukka Mattilan** esittely tilinpäätöksestä.

Käytiin asiasta keskustelu kohdassa 11.

Päätettiin tilinpäätöksen vahvistamisesta. Hyväksyttiin hallituksen esitys siitä, että ylijäämä 3.038.888,00 euroa siirretään kokonaisuudessaan työtaistelurahastoon.

13. Hallituksen tili- ja vastuuvapaudesta vuodelta 2016 päättäminen

Päätettiin hallituksen tili- ja vastuuvapaudesta vuodelta 2016.

Klo 10.20 puheenjohtajaksi vaihtui Sauli Isokoski.

16. Kokouksen päätöslausuma

Kuultiin päätöslausumavaliokunnan puheenjohtaja **Kari Peltovirran** esittely valiokunnan esityksestä kokouksen päätöslausumaksi.

Hyväksyttiin päätöslausuma. Todettiin, että päätöslausuma liitetään pöytäkirjan liitteeksi.

14. Viestinnän uudistus

Kuultiin viestintäjohtaja **Timo Piironen** informaatio liiton viestinnän uudistamisesta.

Puheenjohtaja avasi keskustelun viestinnän kehittämishankkeesta.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Mira-Veera Auer (Helsinki-Uusimaa):

Auer toivoi, että viestinnän kehittämishanke olisi tuotu valtuuston päätettäväksi jäsendemokratian takia. Auer ihmetteli viestinnän kehittämishankkeen painopistettä työnantajapuolelle suunnatusta viestinnästä. Lisäksi Auer kaipasi vuoropuhelua viestintään. Lehden mielipidepalsta on ollut hyvä asia. Auer ehdotti, että liiton Helsinki-Uusimaan alue järjestäisi seminaareja, jotta saadaan suurempi kontakti jäsenistöön.

Iida Viljanen (Häme-Pirkanmaa):

Viljanen halusi kiittää hyvästä työstä viestinnän kehittämishankkeessa. Erityiskiitoksen hän halusi esittää PAMin nuorisoviestinnälle. Viljanen muistutti some-viestinnän tärkeydestä ja että siihen tarvitaan meitä kaikkia.

Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa):

Peltovirran mukaan liiton sosiaalisen mediaan on tuotettava sisältöä päivittäin. Näkyvyys on tärkeää. Peltovirta kaipasi Chat-palvelua liiton verkkosivuille.

Markku Saarinen (Helsinki-Uusimaa):

Saarinen kiitteli, että liiton lehti tulee jatkossakin painettuna. Hän sanoi, että sähköisten jäsenkirjeiden ongelmana on tavoittamattomuus lukuisten virheellisten sähköpostiosoitteiden takia. Iso ongelma on se, miten saadaan tavoitettua ne jäsenet, joiden yhteystiedot ovat liiton jäsenrekisterissä väärin. Hän toivoi, että liiton pääviesti tulisi painetun lehden välityksellä.

Kim Stenberg (Lounais-Suomi):

Stenberg kertoi, että Jyväskylän ja Rauman kiinteistöpalvelualan ammattiosastot ovat järjestäneet seminaareja jäsenviestinnän parantamiseksi.

Stenberg kiitti hyvästä työstä viestinnän kehittämishankkeessa. Hän halusi tietää millainen organisaatio viestintää liitossa tekee ja käytetäänkö ostopalveluita.

Stenberg korosti painetun PAM-lehden tärkeyttä mm. työpaikkojen kahvihuoneissa. Lisäksi Stenberg toivoi liitolta kyselyä siitä millaista työpaikkaviestintää jäsenet haluavat ja tarvitsevat.

Hän toivoi viestinnän kehittämishankkeesta materiaalia ennakkoon ennen valtuuston syyskokousta.

Jonne Votka (Keski-Suomi):

Votka kiitteli, että nuoret on huomioitu viestinnän kehittämishankkeessa. Hän pohdiskeli millä keinoilla saadaan nuoret kiinnostumaan liiton toiminnasta ja miten saadaan liittymään jäseneksi. Nuorissa on tulevaisuus, Votka julisti.

Kari Peltovirta (Häme-Pirkanmaa):

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Peltovirta kysyi tehdäänkö lehden jutut liiton toimituksessa vai ostopalveluina? Hän totesi, että liiton henkilökunnan ammattitaitoa olisi hyödynnettävä ja pidettävä yllä ja pärjättävä mahdollisimman pitkälle omin voimin.

Lauri Iso-Lähteenmäki (Häme-Pirkanmaa):

Iso-Lähteenmäki muistutti valtuustoa liiton säännöistä ja siitä mikä tehtävä kuuluu millekin elimelle liitossa. Esimerkiksi viestinnän uudistus ei kuulu valtuuston päätettäväksi. Isolähteenmäen mielestä viestinnän uudistuksessa on kuunneltu kenttää.

Puheenjohtaja **Ann Selin** kiitteli valtuuston mielenkiintoa viestinnän kehittämishankkeessa. Selin vastasi Auerille, että säännöissä on määritelty työnjako, mitkä asiat kuuluvat esimerkiksi valtuustolle ja mitkä hallitukselle päätettäväksi. Siksi tämä asia ei siis ole tullut valtuustolle päätettäväksi.

Hän jatkoi Auerille vielä, että työnantajaviestintä on yllättävän tärkeää. Liiton on vaikea saada edistettyä asioita lainsäädäntöhankkeissa, neuvottelupöydissä ym. ilman aktiivista yhteydenpitoa ja lobbaamista sidosryhmiin. Yhä enemmän pitää siis tehdä työtä sen eteen, jotta voisimme perustella motiivimme ja tavoitteemme, Selin sanoi.

Viestintäjohtaja **Timo Piironen** vastasi Auerille, että sosiaalinen media on ottanut paikan vuoropuhelussa jäsenistön kanssa. Some on tätä päivää ja sitä kehitetään jatkuvasti.

Piironen kiitti Viljasta ja Vatkaa hyvästä palautteesta nuorisoviestinnästä ja kehui miten hyvää keskustelua viestinnästä nuorisovaliokunnassa on käyty.

Peltovirrälle Piironen kommentoi, että Chat-palvelua on pohdittu ja sen toteutuminen on selvityksen alla.

Piironen kommentoi Saariselle, ettemme voi unohtaa isoa jäsenjoukkoa, jolle perinteiset viestintäkanavat on tärkeitä. Tämän takia painettu lehti ilmestyy jatkossakin.

Peltovirrälle ja Stenbergille Piironen vastasi, että suurin osa viestinnän sisällöstä pyritään tekemään itse. Se mihin oma ammattitaito ei riitä, ostetaan ulkoa. Joissain tapauksissa joku asia on parempi ostaa ulkoa neutraliteettisistä.

Stenbergille Piironen kommentoi, että mikäli hallitus katsoo, ettei viestinnän kehittämishanke tarvitse olla esityslistalla syksyn valtuuston kokouksessa, voidaan mieltä esimerkiksi työpajatyypeistä työskentelyä tms.

Kokous keskeytettiin lounaan ajaksi klo 11.45. Kokousta jatkettiin klo 12.45.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

15. Toiminnan ja talouden suuntaviivat vuodelle 2018

Kuultiin toiminnanjohtaja Jyrki Konolan esittely toiminnan ja talouden suuntaviivoiksi 2018.

Puheenjohtaja avasi keskustelun. Todettiin, ettei pyydettyjä puheenvuoroja ollut. Päätettiin suuntaviivoista vuodelle 2018 hallituksen esityksen mukaisesti.

17. Kokouksen päättäminen

Kokouksen päätteeksi esitettiin Mustarinta – elämysvideo Kolin luonnosta.

Sauli Isokoski lausui loppusanat kiittäen valtuustoa antoisasta kokouksesta. Isokoski totesi, että yhteisöllisyys ja luottamus ovat tärkeitä asioita ja niiden avulla voimme luoda ammattiliitosta entistäkin vahvemman

Päätettiin kokous klo 13.25.

VAKUUDEKSI

Sirpa Laakso
puheenjohtaja

Sauli Isokoski
2. varapuheenjohtaja

Jyrki Konola
sihteeri

Anu Valve
sihteeri

Niina Ruutinen
pöytäkirjantarkastaja

Jari Paksuniemi
pöytäkirjantarkastaja

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Osallistujaluettelo**Valtuuston puheenjohtajat**

Laakso	Sirpa	puheenjohtaja
Ahmadi	Berhan	1. varapuheenjohtaja *
Isokoski	Sauli	2. varapuheenjohtaja

04 Keski-Suomi

1 Kainulainen	Taina	varsinainen jäsen
2 Rajala	Jari	varsinainen jäsen

05 Kaakkois-Suomi

3 Kinnunen	Päivi	varsinainen jäsen
4 Kyrö	Piia	varsinainen jäsen
5 Sairomaa	Tomi	varsinainen jäsen
6 Venäläinen	Tarja	1. henkilöhtainen varajäsen (Salmela Kirsi)
7 Torniainen	Virpi	varsinainen jäsen

06 Itä-Suomi

8 Miina	Kati	1. henkilöhtainen varajäsen (Heiskanen K.)
9 Kinnunen	Pirjo	varsinainen jäsen
10 Koski	Matti	varsinainen jäsen
11 Leskinen	Ulla	varsinainen jäsen
12 Ropponen-Korhonen	Minna	varsinainen jäsen

07 Pohjanmaa

13 Pulli	Päivi	varsinainen jäsen
14 Saukko	Päivikki	varsinainen jäsen

08 Oulu

15 Vainio	Harry	yleisvarajäsen
16 Korhonen	Marjo	varsinainen jäsen
17 Kurtti	Heidi	varsinainen jäsen
18 Paaso	Atte	1. henk.koht. varajäsen (Luttinen E-S.)

09 Lappi

19 Paksuniemi	Jari	varsinainen jäsen
20 Reponiemi	Susanna	3. henk.koht. varajäsen (Panu Korhonen)

10 Ahvenanmaa

21 Hekkala	Rauno	yleisvarajäsen
------------	-------	----------------

11 Valtakunnalliset

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

22	Fagerström	Ulla	varsinainen jäsen
23	Kusmin	Johanna	varsinainen jäsen
24	Lindgren	Toni	varsinainen jäsen

01 Helsinki-Uusimaa

25	Auer	Mira-Veera	varsinainen jäsen
26	Hirvonen	Harri	varsinainen jäsen
27	Kuuvälo	Nasu	varsinainen jäsen
28	<i>Laakkonen</i>	<i>Heikki</i>	<i>varsinainen jäsen *</i>
29	Lehto	Merja	varsinainen jäsen
30	Leskelä	Petri	varsinainen jäsen
31	Maunula-Sairanen	Katja	varsinainen jäsen
32	Mechelin	Katja	varsinainen jäsen
33	Ojanen	Tapio	varsinainen jäsen
34	Ruutinen	Niina	varsinainen jäsen
35	Saari	Kirsi	varsinainen jäsen
36	Saarinen	Markku	varsinainen jäsen
37	Salonen	Kati	varsinainen jäsen
38	Utriainen	Simo	varsinainen jäsen

02 Lounais-Suomi

39	Laaksonen	Jyrki	varsinainen jäsen
40	<i>Lahtinen</i>	<i>Kirsi</i>	<i>varsinainen jäsen *</i>
41	Pihlajaniemi	Sari	varsinainen jäsen
42	Saarinen	Kati	varsinainen jäsen
43	Stenberg	Kim	varsinainen jäsen
44	Viitanen	Sirpa	varsinainen jäsen

03 Häme-Pirkanmaa

45	Kuusisto	Tiina	varsinainen jäsen
46	Nyman	Anne	varsinainen jäsen
47	Peltovirta	Kari	varsinainen jäsen
48	Salminen	Soile	varsinainen jäsen
49	Viljanen	Iida	varsinainen jäsen
50	Vuorinen-Vilen	Päivi	varsinainen jäsen

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Yleisvarajäsenet (nousevat äänivaltaisiksi ao. järjestyksessä)

Hekkala	Rauno	08 Oulu
<i>Pimper</i>	<i>Jorma</i>	<i>09 Lappi *</i>
Vainio	Harry	01 Helsinki-Uusimaa
Fabritius	Ville	02 Lounais-Suomi
<i>Keto-Tokoi</i>	<i>Outi</i>	<i>03 Häme-Pirkanmaa *</i>
Vatka	Jonne	04 Keski-Suomi
<i>Vauhkala</i>	<i>Kai</i>	<i>05 Kaakkois-Suomi *</i>
Myllys	Kati	06 Itä-Suomi
Kukkamäki	Sirpa	07 Pohjanmaa

* este ilmoitettu

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus
2. Läsnaolijoiden toteaminen
3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Kokousvirkaillijoiden valinta
  - 4.1. Sihteerit (2)
  - 4.2. Ääntenlaskijat (5)
  - 4.3. Pöytäkirjantarkastajat (2)
  - 4.4. Päätöslausumavaliokunnan jäsenet (7+1+1)
  - 4.5. Menettelytapavaliokunta
5. Kokoussääntöjen hyväksyminen
6. Kokouksen esityslistan hyväksyminen
7. Puheenjohtajan ajankohtaiskatsaus ja yleiskeskustelu
8. Hallituksen uuden jäsenen valinta
9. Valtuustoaloitteista päättäminen
10. Tilikertomus ja tilintarkastajien lausunto vuodelta 2016
11. Hallituksen vuoden 2016 toimintakertomuksen hyväksyminen
12. Tilinpäätöksen (31.12.2016) vahvistaminen
13. Hallituksen tili- ja vastuuvapaudesta vuodelta 2016 päättäminen
14. Viestinnän uudistus
15. Toiminnan ja talouden suuntaviivat vuodelle 2018
16. Kokouksen päätöslausuma
17. Kokouksen päättäminen

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

Valtuustopuhe / puheenjohtaja Ann Selin

Valtuuston kevätkokous, 17.5.2017

Hyvät valtuuston jäsenet.

Olemme tänään täällä kauniissa kansallismaisemassa toteuttamassa yhtä hienoimmista asioista, joita ihminen voi elämässään tehdä: harrastaa järjestödemokratiaa. Julkisessa keskustelussa unohdetaan usein, että ammattiyhdistysliike koostuu lukemattomista aktiiveista, työelämää hyvin tuntevista ihmisistä. Meidän näkemyksemme asioista perustuvat tietoon lukemattomilta työpaikoilta, ihmisten omista kokemuksista. Haluan kiittää kaikkia osallistumisesta yhteiseen toimintaamme, yhteisöllisyyteen. Media antaa tilaa EK:n näkemyksille, jotka näkevät ammattiyhdistysliikkeen ja perusoikeuksiin kuuluvan järjestäytymisen uhkana yhteiskunnalliselle kehitykselle. Me emme ole uhka, me olemme osa ratkaisua.

Haluan kiittää myös lukemattomista yhteydenotoista ja kannustuksesta, joita olen kuluneen vuoden aikana saanut oman henkilökohtaisen kikyni vuoksi. Olen iloinen, että olen täällä tänään teidän kanssanne.

Hyvät valtuuston jäsenet,

nyt tarvitaan luottamusta. Meidän on voitava luottaa siihen, että maan hallituksen toimet ovat johdonmukaisia, että kikyssä sovitusta asioista pidetään kiinni ja asioita valmistellaan jatkossakin kolmikantaisesti, niin että kaikkia osapuolia kuunnellaan tasapuolisesti. Hallituksen suuret tavoitteet työllisyyden nostamisesta 72 % jäävät toteutumatta, luku jäänee 70% tasolle. Työllisyys on myös meidän keskeinen tavoitteemme. Kestävyydvajetta yritetään kuroa rakenneuudistuksilla ja sote-säästöillä, mutta toistaiseksi tulokset näyttävät riittämättömiltä. On todennäköistä, että tulevakin hallitus on vielä erittäin suurten pulmien edessä. Niitä voidaan ratkoa vain luottamuksellisella yhteistyöllä kolmikantaisesti, joten nyt ei ole hyvä hetki kenenkään polttaa siltoja takanaan. Luottamusta rakennetaan pitämällä kiinni sovitusta asioista ja tuomalla oma agenda avoimesti esiin. Ei populismia vaan realismia, jos halutaan päästä sopimaan asioista. Elinkeinoelämän ulostulot eivät edistä myönteistä ilmapiiriä tuleviin neuvotteluihin. Olisi hyvä vetää henkeä ja miettiä huolellisesti, onko ideologia tärkeämpää kuin toimenpiteiden ja valintojen syy-seuraussuhteet. Hallituskin on peruuttanut järkevästi joissain asioissa.

Hallituksen puoliväliriihi oli huhtikuun viimeisellä viikolla ja siihen oli ladattu monelta suunnalta paljon odotuksia. Käytännössä tämä riihi oli nykyhallituksen viimeinen, jonka päätöksiä edes jollakin varmuudella ehditään viedä täytäntöönpanoon asti. Hallitus siis normaaleiden budjettiriihinjausten lisäksi kävi läpi hallitusohjelmansa tilanteen, teki päivityksiä tavoitteisiin ja päätti toimista, joilla yrittävät vielä pureutua talous- ja työllisyystilanteen parantamiseen. Työllisyysasteemme on todella huolestuttavan matala, eikä edes 70 %:n yli päästä työttömien työnhakijoille kaavailuilla toimilla, kuten kuukausittaisen hakemusmäärän säätämällä tai uusilla omavastuupäivillä. Muutoin urakoidaan itselle suosiollisesti normien purun nimissä, mutta työttömille asetetaan lisää velvoitteita. Miten ihmeessä voisi olla järkevää tehtailla hakemuksia vain siksi, ettei menetä työttömysetuuttaan? Toivoisin todella, että poliitikot keskittyisivät etsimään keinoja joilla työllisyyttä edistetään ja saadaan lisää työpaikkoja. Työllisyysastetta on pyrittävä parantamaan tekemällä niitä oikeasti isoja ja vaikeita päätöksiä, kuten Sipilä ja Orpo aina peräänkuuluttavat, eli korjaamalla rakenteita.

Olen monen muun tavoin erittäin pettynyt, ettei vanhempainvapaaudistusta lähdetty viemään eteenpäin. SAK:n tarjoama malli lisäisi joustavuutta vapaiden käyttöön ja todennäköisesti parantaisi nuorten naisten työssäkäyntiastetta. Tässä voisimme todella ottaa Ruotsista mallia, kuten myös aktiivisessa työvoimapolitiikassa. Mutta parasta on tietysti tehdä toimia, jotka ennaltaehkäisevät ylipäättänsä

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

työttömyyttä. Oppivelvollisuuden nostaminen takaisi kaikille nuorille polun toisen asteen koulutukseen ja kaikkien tutkimusten mukaan kriittisin jakolinja nuorten tulevaisuuden kannalta kulkee juuri siinä – nuorten miesten pahin syrjäytymisuhka on peruskoulutuksen varaan jääminen. Hallitus teki puoliväliriihessä päätökset ammatillisen koulutuksen reformista, mutta kovin suuria hurraa-huutoja ei ole kuulunut. Tavoite siirtää oppimista ja opetusta entistäkin enemmän työpaikoilla tapahtuvaksi aiheuttaa suuria kysymyksiä erityisesti meidän työpaikoillamme, joissa jo nyt perehdyttämisen ja niin sanotun kisälli-oppimisen toteuttaminen on todettu hyvin puutteelliseksi.

Mutta aina on jotain hyvääkin. Vaikka hallituskauden alussa olimmekin hieman skeptisiä, miten harmaan talouden torjuntatoimet tulevat etenemään, niin nyt voi antaa jo kiitosta. Hallitus jatkaa harmaan talouden torjunnan toimenpideohjelman toteuttamista ja moni meidän tavoitteissamme pitkään ollut hanke nytkähtää eteenpäin.

Toimenpideohjelman mukaisesti tulorekisteri tullaan ottamaan käyttöön vuonna 2019. Tulorekisterihankkeen toteutuksessa kiinnitetään huomiota verovälttelyn torjuntaan ja rekisterin käyttöönotto mahdollistaisi verovalvonnan reaaliaikaistumisen. Tulotiedot saataisiin heti maksamisen jälkeen viranomaisten käyttöön, jolloin tulotietoja koskevaa valvontaa voitaisiin tehdä välittömästi verovuoden aikana. Tietojen reaaliaikaistumista koskevat hyödyt koskisivat myös muita tulotietoja tarvitsevia tahoja, kuten Kelaa ja työeläkeyhtiöitä. Kyseessä on kuitenkin mittava tietohallinnon hanke, joten ihan vielä en laittaisi rahojani likoon aikataulun suhteen, mutta hyvä, jos 2019 on tiukkana tavoitteena.

Hallitus päätti myös laajentaa rakennuslalla käytettyä veronumerokäytäntöä muille toimialoille, kuten esimerkiksi telakat, ravintola-ala ja siivousala ja tätähän olemme myös pitäneet esillä pitkään. Edellä mainittujen lisäksi toimenpideohjelman toteuttamista jatketaan myös muiden harmaan talouden ohjelmassa olevien 20 hankkeen osalta. Esimerkiksi merkittävä harmaan talouden torjuntaan vaikuttava kokonaisuus on viranomaisten tietojenvaihdon kehittäminen. Viranomaisten välisen tietojen vaihdon esteiden ja rajoitteiden poistaminen on kustannustehokkain keino tehostaa harmaan talouden torjuntaa. Parhailaan selvitetään esimerkiksi on-line kassajärjestelmien soveltumista Suomeen. Ohimyyntin ja myyntin manipuloinnin estäminen parantaa huomattavasti yritysten välistä kilpailuneutraliteettia ja tervehdyttää erityisesti ravintola-alaa, joka on vuosikausia kärsinyt erilaisista harmaan talouden ongelmista.

Hyvät valtuuston jäsenet,

palaan taas luottamukseen. Vaikka puoliväliriihessä oli myös hyviä asioita, yhteiskunnan toimintatavat tulevaisuudessa pohdituttavat paljon. Monen kokemus on se, että hallituksen tekemät ratkaisut eivät ole reiluja ja ne sotivat yleistä oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden käsityksiä vastaan. Tämä on luonnollista ja ymmärrettävää. Päätökset koskevat ihmisiä hyvin henkilökohtaisesti sekä konkreettisesti ja luottamuksen puute päätösten järkevyyteen on selvää. Tulevalla liittokierroksella on mahdollisuus paikata tätä luottamuksen puutetta ja näyttää, että osaamme sopia asioista jatkossakin, vaikka EK:n keskusjärjestösopimusten irtisanominen ja kevään ulostulot eivät kaikkien työmarkkinayhteistyövuosien jälkeen ole olleet joka puolelta harkittuja tai asiallisia.

On myös kysyttävä, kuinka edustava työnantajaosapuoli tulevissa neuvotteluissa on. Esimerkiksi autoliikenteen työnantajaliitto eroaa EK:sta koska se ei enää toimi työmarkkinaosapuolena. Tämä saattaa vaikuttaa dominoefektimäisesti, vaikuttaen edustavuuteen sekä kolmikantaisen valmistelun uskottavuuteen ja vaikuttavuuteen. Missä EK on jatkossa mukana ja missä taas eivät? Onko kiinnostusta vaikuttaa eläkeasioihin, ansiosidonnaiseen sosiaalivakuutukseen ja hallituksen käynnistämään sosiaaliturvauudistukseen? Halutaanko vain rusinat pullista ja vailla päiväkahviseuraa? Valtatyhjiölle on aina muitakin ottajia, jolloin on hyvä pohtia, kenelle kahvia kaadetaan. Suomen Yrittäjät täyttävät tätä tyhjiötä

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

tehokkaasti, samalla kun EK:n sisäinen heikkous kulminoituu ulkoiseen kovisteluun, vaikka SY eivät sopimuksia teekään.

Lähtötilanne syksyn neuvottelukierrokselle on kaiken kaikkiaan pulmallinen, vaikkakin PAM:N neuvottelutilanne keskusjärjestösopimusten osalta on hyvä: viidestä EK:laisesta työnantajaliitosta neljän kanssa on tehty allekirjoituspöytäkirjat. Paltan kanssa kirjaukset keskusjärjestösopimuksista vielä puuttuvat, hidasteeksi ovat nousseet kikyn ulkopuolelle jääneet työehtosopimusalat. Palta on antanut julkisuudessa viestin keskusjärjestösopimusten viennistä liittojen välisiin sopimuksiin. Haluan muistuttaa Paltaa, että tästä on myös pidettävä kiinni.

Samaan aikaan valmistaudumme työehtosopimusneuvotteluihin kauniin järjestödemokratiamme keinoin. Kevään aikana on tehty ja tehdään kohdeyritys- ja jäsenkartoitusta. Tavoitteista kysytään parhaillaan tarkentavasti ammattiosastoilta ja luottamusmiehiltä. Loppukesästä testaamme lisäksi laajemmalla jäsenjoukolla tavoitteiden ajankohtaisuutta, osuvuutta ja niihin sitoutumista, vain siten voimme varmistaa että meillä on oikeat tavoitteet, joiden puolesta ihmiset ovat valmiita toimimaan. Neuvottelukierros käynnistyy syksyllä hiihtokeskus- ja ohjelmapalvelualojen työehtosopimusneuvotteluilla.

Samaan aikaan hallinnot niin työnantajapuolella kuin PAMissakin pohtivat omia tavoitteitaan ja punnitsevat eri asioiden vaikuttavuutta kokonaisuuteen – ja siihen luottamukseen. Monelta kantilta on hyvä kysyä itseltään ja osapuolilta yhtä kysymystä: ONKO REILUA? Työmarkkinoilla on tehty monta erittäin maltillista ratkaisua ja nyt kun näkyy nousua olisi reilua antaa kasvusta myös palkansaajille osansa. Ymmärrämme varmasti myös ongelmat heikosta BKT:n kasvusta, mutta se ei voi olla ainoa mittari tuottavuuden ymmärtämiselle, saati että se sitouttaisi työntekijöitä toivottuihin menestystarinoihin.

Selkeänä tavoitteena on syksyyn mennessä saavuttaa kattava järjestäytyminen neuvottelujen kannalta keskeisissä yrityksissä. Tämän tueksi pohdimme keinoja jäsenhankinnan lisäämiseksi, joista kerron hetken kuluttua hieman lisää. Teemme suunnitelmallista valmiuden kasvattamista ympäri Suomen. Syksyllä järjestämme alueellisia valmiustilaisuuksia, jotta kullekin on selvää, miten toimitaan missäkin tilanteessa.

Sen lisäksi että me teemme toimenpiteitä keskuudessamme ja valmistaudumme, luottamusta pitää olla myös muiden palkansaajien kanssa. Näpertelyn aika on ohi ja meidän on yhdessä nähtävä iso kuva. Globaalisti ja EU:n tasolla on jo vuosia jatkunut hanke murtaa ay-liikettä sekä työntekijöiden edunvalvontaa, muutokset eivät tapahdu vain Suomessa eivätkä ole mikään vain suomalainen ilmiö. Tämä vaatii meiltä entistä enemmän yhteistyötä, entistä parempaa vaikuttavuutta ja ennakoivaa työtä – myös poliittisilla kentillä.

Keskinäinen yhteistyö on kriittistä. Pidän suurena virheenä sitä, että UK jäi perustamatta. Hajottaminen ja sen kautta hallitseminen on kautta aikain ollut pääoman keino kontrolloida niskuroivia työläisiä. Meidän tulee löytää keskuudestamme uudenlaista yhteistyötä keskusjärjestöjen kesken, samoin kuin yksittäisten liittojen väliselle yhteistyölle. Tarvitsemme luottamusta, luottamusta ja vielä kerran, luottamusta.

Hyvät valtuuston jäsenet,

seuraava liittokokouksemme on jo vuonna 2019, joten olemme sekä liittokokouskauden että strategiakauden puolivälissä. Strategia on hyvin sisäistetty ja on ollut palkitsevaa huomata kuinka hyvin se ohjaa työtämme.

Silti on strategiakaudella paljon myös muuttunut ja osin ajanut jopa sen yli. Kerron esimerkin: strategisena päämääränämme on työntekijäjärjestöjen merkityksen kasvattaminen. Eräs kouriintuntuvimpia hankkeita

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

tässä oli uuden keskusjärjestön synnyttäminen. Ei syntynyt. Tämä esimerkki voi saada jonkun ajattelemaan, että onko strategioiden aika jo ohitse.

Toisaalta järjestämiseksi ideologian vieminen työpaikoille ja työelämän kaikkinaisen parantaminen on strateginen päämäärä, joka on konkreettinen ja edennyt erinomaisesti.

Moni asia on siis muuttunut siitä kun PAMin strategiaa tehtiin. Myös strategiakauden aikana olemme nähneet monenlaisia muutoksia, muutoksien peruuntumisia jne. Moni arvioi, että isot ja nopeat muutokset ovat uusi normaali. Silti ammattiliiton täytyy suunnitella ja linjata toimintaansa etukäteen... Mikä ei ole muuttunut?

Meidän tehtävämme on yhä sama. PAM on yksityisillä palvelualoilla työskentelevien ammattiliitto, joka työelämän asiantuntijana parantaa heidän toimeentuloaan, työsuhdeturvaansa ja elämisen laatuaan. Näihin pyrkinessämme meillä on käytössä muutamia työkaluja. Me mm. neuvottelemme palvelualueille työehtosopimukset, valvomme työehtojen ja -lainsäädännön toteutumista työpaikoilla sekä vaikutamme kansallisesti ja kansainvälisesti asioihin tavoitteidemme saavuttamiseksi ja ylipäätään arvojemme pohjalta. PAMin arvot eivät ole muuttuneet. Ne ovat yhteisöllisyys, rohkeus ja tasa-arvoisuus. Uutta strategiaa lähdetään pohtimaan tietoisina maailman hurjasta muutostahdistista. Jotain täytyy kuitenkin kiinnittää paikalleen, jotta kompassi ei pyöri.

Alustava ajatuksemme on, että pyydämme ulkopuolisilta asiantuntijoilta kuvauksen tulevan liittokokouksen toimintaympäristöstä. Niissä ilmi tuleviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin mietimme porukalla vastauksia arvojemme pohjalta. Liiton jäsenet, aktiivit, hallinnonjäsenet ja liiton työntekijät yhdessä. Kuinka suhtaudumme teknologian tuomiin muutoksiin työpaikoilla, jos olemme rohkeita – yksi arvoistamme? Kuinka toimii yhä enemmän yksilöityvässä yhteiskunnassa kansalaisjärjestö, jonka arvoihin kuuluu yhteisöllisyys? Tai millaista vaikuttamistyötä tekee tulevaisuudessa ammattiliitto, jonka arvoihin kuuluu tasa-arvo?

Paljon puhutaan mediassa liittojen heikkenemisestä, vaikka PAMin jäsenmäärissä on edelleen suuret virrat, vuosittain liittyviä ja eroavia kumpikin vuosittain yli 20 000. Uusien jäsenten tavoittaminen ja saaminen on jossain määrin haastavampaa kuin aiemmin ja on yhä tärkeämpää että jäsenet saavat oikeaa tietoa keskustelemalla jonkun oikean henkilön kanssa. Kesäkuussa järjestetään 7.-8.6. PAM is in the air-päivät, jolloin kesätyöntekijät aloittelevat työpaikoille, koulut ovat loppu ja kelit silloin toivottavasti jo hyvät. Kierrämme tuolloin työpaikoilla ja näymme muutenkin julkisuuteen kepeällä, kesäisellä tavalla. Toivonkin kaikkien aktiivien osallistuvan kampanjaan, sillä on suuri merkitys jäsenhankinnan kannalta! Tilastojemme mukaan vajaa 15 % työpaikkojen luottamushenkilöistä hankki viime vuoden aikana vähintään yhden uuden jäsenen – määrä on aika alhainen, vaikka toki kaikki eivät merkitsekään asiaa liittymislomakkeeseen. Tästä on mahdollisuus parantaa.

Hyvät valtuuston jäsenet,

olemme kansallismaisemassa, Kolin kupeessa. Tämä paikka on innoittanut suomalaisia jo vuosisatojen ajan ja uskon, että myös me saamme täältä hyviä eväitä tulevaan syksyyn ja liittokokouksen loppupuolelle. Karjalaisten laulussakin sanotaan myös palkansaajille näinä aikoina ja näillä keleillä sopivasti:

Ei oo meillä rikkautta
eikä maamme viljavaa,
vaan on laulun runsautta,
kylvämättä kasvavaa.
Sit' ei pane idän halla,

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

eikä pohjan pakkaset,
se ei sorru sortamalla,
sitä ei lyö rakehet.

PAMin valtuuston kevätkokous 17. - 18.5.2017

Break Sokos Hotel Koli, Lieksa

PAMin valtuuston päätöslausuma 17.–18.5.2017

PAM valmistautuu tosissaan syksyn neuvotteluihin – kilpailukyky ei saa jäädä palkansaajien maksettavaksi

Kilpailukyky sopimus on iskenyt erityisen kipeästi palvelualoille. Jo ennestään alipalkattu, ylityöllistetty ja äärimmilleen kuormittunut henkilökunta kantaa ison vastuun yritysten menestyksestä ja pitkään jo ennen kilpailukyky sopimusta on taivuttu maltillisiin ratkaisuihin. Talous elpyy neuvottelukierroksen alla ja valtuuston useissa puheenvuoroissa katsottiin, että neuvotteluihin lähdetään tositaroituksella ja valmiina taisteluun. Suomi täyttää tänä vuonna 100 vuotta eikä työnantajien painostus saa johtaa siihen, että menemme vastaavan ajan takapakkia asioiden sopimisessa tai ihmisoikeuksissa – tehdystä työstä on saatava palkka, jolla pitää pystyä tulemaan toimeen.

Tulevissa neuvotteluissa on päästävä eroon kilpailukyky sopimuksen mukaisista heikennyksistä sekä asettaa tavoitteeksi ansiotulon nosto, jotta tehty työ saisi ansaitsemansa arvon. Näitä asioita voidaan edistää vain ja ainoastaan sillä, että palvelualojen työntekijät järjestäytyvät ja valmistautuvat antamaan oman panoksensa neuvottelujen vauhdittamiseksi. Jokaisen osallistuminen on äärimmäisen tärkeää!

PAM haastaa muut liitot kanssaan puolustamaan työntekijöiden perusoikeuksia. Ammattiyhdistysliikkeellä on tärkeä tehtävänsä yhteiskunnan kehittämässä menemällä eteenpäin yhteistyöllä ja luottamalla toisiimme. Palkansaajat eivät ole ongelma, vaan osa ratkaisua.

Hallituksen koulutusleikkaukset luovat palkatonta työtä ja näköalattomuutta

Palvelualoilla nähdään selkeästi hallituksen koulutusleikkausten vaikutukset kilpailun vääristymiseen. Lähiopetuksen määrän vähentyessä työssäoppimisjaksojen määriä pidennetään ja lisätään, minkä lisäksi myös TE-toimistot ovat lisänneet pakollista työelämään tutustumista. Palkattomien töiden määrä eri nimikkeillä kasvaa ja yhä useammin työssäoppiminen jää vain nimikkeeksi: harjoittelija joutuu tekemään palkallisen henkilökunnan töitä ilman asianmukaista perehdytystä ja osaamista. Tämä johtaa virheisiin, työturvallisuuden heikentymiseen sekä kuormittaa muuta henkilökuntaa. Palkaton työ vaikuttaa suoraan osa-aikaisten mahdollisuuteen saada tarvittavia työtunteja ja vääristää kilpailua, koska kaikkiin yrityksiin ei ole mahdollista saada ilmaista työvoimaa. Työnantajia luulisi kiinnostavan heikentynyt myyntitulo, joka syntyy puutteellisesta asiakaspalvelusta ja kehnosta osaamisesta.

Koulutusleikkaukset luovat myös näköalattomuutta. Hallituksen tulee varmistaa, että 100-vuotias Suomi säilyy jatkossakin sivistysvaltiona. Uudelleen koulutautumisen tulee olla mahdollista irtisanomisen, sairauden tai elämänmuutoksen jälkeenkin. Yhteiskunta ja työelämä muuttuvat jatkuvasti, työntekijöillä pitää olla varmuus siitä, että myös työelämässä oleville on mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen. Valtuusto ihmettelee, miksi työnantajapuoli ei puutu tiukasti koulutusleikkauksiin ja lainsäädäntöön palkattoman työn osalta?

**Palvelualojen
ammattiliitto**
Servicefacket

www.pam.fi